National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
JUIN JUNE 9 1977

Second class mail registration number 3668

B103/11/20/6

VABA EESTLANE

1952 25

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 41 (2388) XXVI aastakäik — Neljapäeval, 2. juunil 1977 — Thursday, June 2, 1977 — Üksiknumbri hind 35 senti

„Ameerika Hääl" ei saa soovitud iseseisvust

Senati liberaalid pooldavad saadete jätmist välisministeeriumi kontrolli alla

WASHINGTON — Ühendriikide senati välissuhete komisjonis toimunud vaielustel selgus, et senati liberaalsema voolu esindajad ei poolda „Ameerika Hääle" raadiosaadetele iseseisvuse andmist ning soovivad senise süsteemi juurde jäämist, millega „Ameerika Hääl" on Ühendriikide valitsuse propagandaorgan. Ettepaneku „Ameerika Häälele" iseseisvuse andmiseks tegi senaator Charles H. Percy, kuid talle vaidlesid kategooriliselt vastu demokraatliku partei liberaalsed senaatorid Hubert Humphrey ja Fank Church ning praeguste väljavaadete kohaselt jääb „Ameerika Hääl" endiselt välisministeeriumi range kontrolli alla ning saadete toimetajatel puudub iseseisvus.

„Ameerika Hääle" saadete toimetajad on juba aastate kestel taotlenud iseseisvust, kuid need pürgimised on alati liivale jooksnud. Senaatorid Church ja Humphrey toonitasid mõlemad, et „Ameerika Hääl" loodi Ühendriikide propagandaorganiks ning ta peab ka edaspidi neid ülesandeid täitma.

Senaator Church küsis isegi, et kui „Ameerika Hääl" ei avalda Ühendriikide valitsuse ja välisministeeriumi seisukohti, siis tekib küsimus, milleks valistus sellist organit üleval peab ja sellele raha annab.

„Ameerika Hääle" teenistujad ja toimetajad on juba aastate jooksul kurtnud, et neil on raske täita ühel ja samal ajal ajakirjanduslikke ja diplomaatilisi ülesandeid ning sageli ei lubata teatud saateid eetrisse saata. Nii näiteks avaldati „Ameerika Häälele" Watergate'i skandaali ajal surve ning sooviti, et saadetes ei tõsteta esile sissemurdmise varjamist.

Samuti ei lubanud välisministeerium saadetes avaldada väljavõtteid Alexander Solzhenitsõni teosest „Gulaag arhipelaag."

Senaator Percy toonitas senati komisjonis, et British Broadcasting Corporation'i ülemere saated on iseseisvad ning ei allu valitsuse kontrolli alla, millest ka ameeriklased peaksid eeskuju võtma. Senati liberaalid vastasid, et Percy loogika on naiivne, kuna BBC saateid ei peeta üleval valitsuse toetussummadega vaid Suur-Britannia televisiooni- ja raadioaparaatide omanike litsentsidest saadud rahadega.

Balti Ühtu käendus-komitee koosviibimiselt. Vasakult: W. H. Pent EKN-u abiesimees; pr. L. Francis, alamkoja liikmed: L. Francis, C. Caccia ja dr. S. Haidasz, senaator P. Yuzyk, pr. E. Parups (läti), senaator R. Belisle ja pr. J. Danys (leedu).

Balti Ühtu käendus-komitee koosviibimine

Hiljuti toimus Ottawas parlamendi restoranis V Balti Ühtu (milline peeti teatavasti 9. märtsil) käendus-komiteele korraldatud tunnustus- ja tänu-õhtusöök, millest osavõtt oli arvukaim võrreldes eelmistel aastatel toimunutega. Sellise kokkutuleku põhjuseks pole aga mitte ainult „aitäh" ütlemine parlamendiliikmetest käendajatele, vaid nii öelda „uue vao" sisseajamine järgmiseks Balti Ühtuks 1978. aastal.

Suur osavõtjate arv oli seda ülatavam, et alamkojas oli samaaegselt toimumas usalduse avaldamise hääletamine valitsusele. Kohale olid ilmunud eelkõige komitee kaasesimehed: senaator C. W. Carter abikaasaga senati poolt ja alamkoja liige C. Caccia alamkoja poolt. Senaatoritest olid veel kohal P. Yuzyk abikaasaga, kes oli esimese käenduskomitee asutaja viis aastat tagasi, ja senaator R. Belisle abikaasaga. Alamkojast olid ilmunud: dr. S. Haidasz, K. Robinson ja L. Francis abikaasaga. Balti keskorganisatsioonide poolt võõrustajatena olid kohal EKN'u abiesimees Ottawas W. H. Pent, dr. E. Parups abikaasaga (Läti) ja J. Danys abikaasaga (Leedu).

Koosviibimine oli väga informaalne ja sõbralik, kus iga käenduskomitee liige esines muljetega Balti Ühtust. Kahjatsusega võeti vastu teadaanne, et senaator C. W. Carter läheb erru juba sellel juulikuul, mistõttu käenduskomitee kaotab ühe tõsise baltlaste sõbra. Senaator Carter oli üks käendus-komitee alg-liikmetest ja Balti Ühtu aktiivsematest tagatajatest, kes valitsus-partei liikmena lahendas nii mõnegi kriitilise momendi tehnilistes- ja korraldusraskustes.

President Carter:

Brezhnevi positsioon tugevnes

WASHINGTON — Ühendriikide president Carter mainis, et välisminister Vance kohtab lähemal ajal N. Liidu välisminister Gromõkoga uuesti, et diskuteerida strateegiliste tuumarelvade piiramise küsimusi. President ei määranud kohtamise aega kuid arvas, et Vancel on enne septembrikuud Gromõkoga vähemalt kaks kohtumist.

President diskuteeris ajakirjanikega ka N. Liidu presidendi Nikolai Podgornõi väljalülitamist kõikvõimsast kommunistliku partei keskkomitee poliitbüroost ja arvas et selle sammuga tugevdab partei keskkomitee peasekretär Brezhnev oma positsiooni.

President Carter sooritas Ühendriikide uut tüüpi allveelaeval kolm tundi kestnud sõidu Atlandil, mille kestel ta proovis isegi allveelaeva juhtimist. President on teatavasti endine allveelaeva ohvitser.

Raske sõita Balti alale

Viimasel ajal on Lääne-Saksamaa reisibürood kogenud, et nende ja Inturisti poolt plaanitsetud reiside puhul Balti riikidesse nõukogude ametivõimud piiravad antavate viisumite arvu umbkaudselt poolele, teatab baltisaksa ajakiri Baltische Briefe.

Arvestatakse, et käesoleval aastal pooled soovijad ei pääse Baltikumi.

Reise teistesse N. Liidu osadesse selle vastu pole piiratud. Ilmselt tahavad venelased takistada kontaktide tekkimist ja pidamist sakslaste ja balti rahvaste vahel. Reisijatest on suur osa olnud baltisakslased, kes kõnelevad eesti ja läti keelt ja saavad otsekontakti rahvaga.

Selleks võib olla mitu põhjust:

Teise maailmasõja ajal annekteeritud Balti riikide elanikkond ei ole iialgi nõustunud okupatsiooniga.

Moskva kardab inimõiguste-protesti süttimist Baltikumis.

Eestis, Lätis ja Leedus elab suhteliselt palju sakslasi, keda tahetakse hoida eemal oma rahvuskaaslastest läänes.

See N. Liidu suhtumine turismi käib risti vastu Helsingi konverentsi otsustele, konstateerib Baltische Briefe.

Pommitamise vastukajad N. Liidu pealinnas

Teadetebüroo United Press International, kes kogu maailma ajakirjandusele teatas nn. Balti riikide vabastamise frondi poolt Pariisis N. Vene vastu korraldatud kahest pommitamisest, levitab nüüd teadet Moskvast N. Vene vastusammudest, mille ohvriks on Prantsuse suursaatkonna diplomaadid N. Liidu pealinnas.

Ilmselt nõukogude asutiste ja kompartei korradusel on hakatud suursaatkonna telefonidel esitama proteste Pariisis toimunud pommitamiste vastu.

Massilistes telefonikõnedes nõuavad „nõukogude kodanikud",

et prantsuse valitsusasutused peavad võtma tarvitusele rangeid abinõusid terroristide vastu, kes Pariisis purustavad nõukogude ettevõtteid.

Üks prantsuse diplomaat peeti kahe venelase poolt kinni tänaval tema elukoha lähedal, mille juures venelased tarvitasid prantslase suhtes ähvardavaid väljendusi.

Suursaatkonna poolt on nõukogude kampaaniast Pariisi teatatud ja ka nõukogude ametiasutiste tähelepanu sündmustele juhitud.

Iisraelis raskusi koalitsioonivalitsuse moodustamisega

JERUUSALEMM — Iisraeli parlamendivalimistelt tugevama parteina välja tulnud parempoolne Likudi partei on sattunud raskustesse uue valitsuse moodustamisel. Kuna parteil ei ole parlamendis enamust, siis peab ta koos teiste parteidega moodustama koalitsioonivalitsuse, kuid see ei ole lihtne ülesanne arvestades Likudi partei juhi Menachem Begini radikaalsete vaadetega. Teised parteid on eriti vihased Beginile, et ta tegi ettepaneku välisministri kohale asumiseks endisele kaitseministrile Moshe Dayan'ile, kes on praegu Iisraelis väga ebapopulaarne.

Angoolas arreteeriti sadakond mässumeest

LUSAKA — Angoolas on arreteeritud üle saja inimese seoses möödunud nädalal toimunud mässukatsega praeguse presidendi Neto rezhiimi vastu. Arreteeritute hulgas on ka Angoola sõjajõudude staabiülema abi. Angoolast saabunud andmete kohaselt oli mässukatse organiseerijaks praegu võimul oleva marksistliku grupi MPLA radikaalne vasakpoolne tiib, kes ei ole rahul president Neto poliitikaga ning nõuab rangema kommunistliku rezhiimi kehtestamist. Lusakas levinud kuulduste kohaselt oli mäss levinenud ka provintsidesse, kus samuti on toimunud arreteerimisi.

Quebeci prantslased terroristide koolis?

Toronto „Sun'i" andmetel töötavad sellised väljaõppelaagrid Ida-Saksamaal ja Alzheerias

Toronto hommikuleht „Sun" toob sensatsioonilise teate, et Alzheerias ja Ida-Saksamaal treenitakse praegu kahte Quebeci prantslaste gruppi terroristideks ja geriljasõjaks. Koos prantslastega võtavad treeningust osa teistest rahvustest terroriste, peamiselt revolutsioonilisi marksiste Hispaaniast, Aafrikast, Tshiilist ja Iirimaalt.

Ajaleht kinnitab, et Bonni valitsusele lähedastest allikatest saadud andmetel on Ida-Saksamaal väljaõppel olev grupp umbes 500-liikmeline ning väljaõpe toimub ühes Berliini ja Dresdeni vahel asuvas väikeses linnakeses.

Väljaõppel olevad kanadalased on vasakpoolsed separatistid.

Teine gruppidest on väljaõppel Alzheerias ning selle koosseisu kuuluvad peale Kanada prantslaste jaapanlased, Prantsusmaa sotsialistide partei ekstremistide grupi „Cerese" liikmed ja korsiklased. Mainitakse, et Kanada prantslaste värbamisega terroristide väljaõppele tegelesid kuubalased, kusjuures teatud osa täitsid Kuuba konsulaat Montrealis ja Kuuba eriesindus Pariisis.

Kanada konservatiivide parteisse kuuluv parlamendiliige Tom Cossitt mainib, et ta kavatseb nende Lääne-Saksamaalt saabunud andmete kohta parlamendis valitsuselt aru pärida.

Tom Cossitt meenutas sellega seoses ka jaanuaris toimunud vahejuhtumit, kus Kanadast saadeti välja viis kuubalast, keda süüdistati selles, et nad olid rajanud Kuuba konsulaadis Montrealis terroristide kooli.

Sealjuures oli eriti märkimisväärne, et maalt saadeti kohtu alla andmata välja ka kaks kuubalast, kelledel ei olnud diplomaatilist kaitset.

„Sun'i" andmetel on Kuuba spionaazhi ja põrandaaluse tegevuse peakorteriks Euroopas Portugali pealinn Lissabon. Kuubalased tegutsevad N. Liidu KGB juhtimisel ning aitasid Angoolas võimule kommunistliku rezhiimi.

KARAVANIPIDUSTUSE

TALLINNA PAVILJON

17. JUUNIST 25. JUUNINI

Viimane päev Karavani-passide ostuks eelmüügi hinnaga 11. juuni, mil puhul on passibüroo avatud kl. 9.00 — 12.00.

Samas saadaval prii passid alla 13-aastastele noortele ja tegelaspassid Tallinna paviljoni abilistele.

Kõik passimüüjad palutakse laekunud summad ja müümata passid loterii kaartidega tagastada samaks ajaks.

Passid ja Tallinna paviljoni suveniirkavad on müügil E. Abistamiskomitees, Meie Elu talituses, Gardenia lilleäris ja Poko Danforth ning Mt. Pleasant ärides. Passe saab müügiks T.E. Majast igal esmaspäeval, teisipäeval ja neljapäeval kell 7—8 õ., laupäeval kl. 9.30—11 e.l.

Aidake kaasa eelmüügil passide levitamisele kuna sellega saab Tallinn tulu! Eelmüügil passe ostnud isikute ja passimüüjate vahel tuleb loosimisele kuus väärtuslikku auhinda.

KAASMAALASED! Tulge Tallinnale abiks toitlustamisel ja teenimisel. Registreerimiseks ja tegelaspassi taotlemiseks helistada: Kalju Jõgi, tel. 487-2094.

TALVI JALDRE KLAVERISTUUDIO

ÕPILASÕHTU

NELJAPÄEVAL, 9. JUUNIL KELL 7.30 Õ.
EESTI MAJA SUURES SAALIS

Teisipäeval, 14. juunil kell 8 õ.
St. Michael'i katedraalis Bond St. ja Shuter St. nurgal
(Yonge St. ja Church St. vahel)

KÜÜDITAMISTE MÄLESTAMISE

JUMALATEENISTUS ja KONTSERT-AKTUS

Piiskoplikul jumalateenistusel teenivad EELK piiskop K. RAUDSEPP, läti peapiiskop A. LUSIS ja leedu piiskopi esindaja monsignor J. BALKUNAS.

KÕNE: parlamendiliige ROBERT STANBURY

Kontsertosas esinevad: TORONTO EESTI SEGAKOOR ja ESTONIA ORKESTER UNO KOOK'i juhatusel, läti meeskoor „VIESTURS" ja leedu solist tenor R. STRIMAITIS. Orelil JAAK KIVIK.

Kutsume kõiki kaasmaalasi austama meie küüditatud kaasmaalaste mälestust.

Balti Liit Kanadas

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $28.—, poolaastas $14.50 ja veerandaastas $8.—, kiripostiga aastas $46.—, poolaastas $23.50 ja veerandaastas $12.50
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $30.—, poolaastas $15.50 ja veerandaastas $8.50. Kiripostiga USA-s: aastas $51.—, poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $60.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $15.50
Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

14. juuni

14. juunil tähistame taas seda kurba päeva, mil kommunistid küüditasid Eestist 36 aastat tagasi ühel ilusal kevadhommikul 10.000 inimest ja saatsid nad loomavagunites ebainimlikkudes tingimustes Siberisse surema. Pärast Teist maailmasõda järgnes sellele küüditamisaktsioonile veel teisi masskküüditamisi, neist suurem 1949. aastal, mil Eesti rakendati kolhoosid ja murti Eesti põlise põllumehe vastupanu, kuid ükski neist ei ole meie rahva hinge täitnud sellise masendusega ning löönud meie südameisse selliseid sügavaid haavu kui 1941. aasta küüditamine.

Esimene masskküüditamine Eestis viidi läbi äärmise julmusega, kusjuures ei tehtud vahet töölise, põllumehe, intelligentsi, ametniku ega ärimehe-töösturi vahel. Küüditamine ei toimunud klassivõitluse printsiipidel, nagu kommunistid seda püüavad toonitada, vaid likvideeriti kaalutult ja sihikindlalt kõik sellised rahva elemendid, kelledelt kardeti vastupanu kommunistliku riigikorra rakendamisele. Küüditatute nimekirjade koostamine toimus eesti kommunistliku partei tegelaste kaasabil, kes tundsid paremini kohalikke olusid ning andsid venelastele vajalikke andmeid eestlaste meelsuse ja hoiaku kohta.

Eesti rahvale oli esimene küüditamine, mis haaras umbes 10.000 inimest, tohutu aadrilaskmine. Kuid võrrelda Eestis toimunud esimest küüditamisoperatsiooni siinsete oludega ja tõmmata paralleele elanike arvu vahel, siis tähendaks 14. juuni küüditamine Torontos 25.000 inimese likvideerimist ühe öö jooksul. Kanada mõõtmetesse arvestatult tõuseks surmale määratud inimeste arv 250.000-le inimesele. Need on aukartustäratavad arvud ja annavad meile veenva tõendi eesti rahva kalkuleeritud hävitamisaktsioonist venelaste poolt, millele truualamlikult ja teenistusvalmilt kaasa aitasid eesti kommunistid, kes katsuvad nüüd ajaloo võltsimisega ja tõsiolude väänamisega oma surmapattu eesti rahva vastu leevendada.

Eesti rahva massilised küüditamised Siberi lagendikkudele, metsadesse, kaevandustesse ja sunnitöölaagritesse, kus inimesed ebainimlikkudes tingimustes surid, on sellised kuriteod meie rahva vastu, mida meie kunagi ei saa unustada. Mälestused ja faktilised andmed nendest kuritegudest kantakse edasi põlvest põlve, ühelt generatsioonilt teisele ja võibolla tuleb ükskord aeg, kus need kurjategijad oma tegude eest peavad eesti rahvale vastust andma.

Paguluses viibivad eestlased on viimasel ajal hakanud eesti rahvale tehtud ülekohut unustama ja 1941. aasta traagilistele sündmustele sammalt kasvatama. Seda tõestab eestlaste vähene osavõtt Torontos toimunud kolme balti rahva ühisest küüditamise mälestamise jumalateenistusest. Paljud vabandavad oma jumalateenistuselt puudumist sellega, et nad mälestavad küüditamiste läbi kaotatud perekonnaliikmeid, sõpru ja rahvuskaaslasi oma südames ning neil ei ole vaja minna oma tundeid aktusele demonstreerima. Selline seisukoht on ainult osaliselt õige, kuna küüditamise mälestusteenistused ei ole mõeldud mitte ainult kadunute järele leinamiseks ja nende mälestamiseks vaid ka protestiks kommunistide vägivalla vastu. Nendest mälestusteenistustest rohkearvulise osavõtuga näitame kogu maailmale, et meie ei ole unustanud meile tehtud ülekohut ja et meie protesteerime meie rahva massilise ja sihikindla hävitamise vastu. Ja sealjuures peaksid need massilise osavõtuga aktused-teenistused olema hoiatuseks N. Liidu võimudele ja eesti kommunistidele, et meie siin vabas maailmas ei kavatse jääda rahulikeks pealtvaatajaiks kui okupatsioonirezhiim oma käsilastega taotleb uusi massilisi eesti rahva hävitamise aktsioone.

Ühendriikide president Jimmy Carter on üles tõstnud inimõiguste rakendamise küsimuse ka raudeesriidetagustes riikides. Meie peame sellele aktsioonile andma omapoolse toetuse ja küüditamise aktusest-teenistuses rohkearvulise osavõtuga kinnitama, et meie protesteerime N. Liidu vägivallaaktsioonide vastu Eestis ja teistes Balti riikides ning nõuame meie rahvale põhiliste õiguste taastamist.

K. A.

Endine president Richard Nixon televisiooni intervjuul. „Vasta, kas tegid seda või ei?"

NATO võimeline kaitsema Põhja-Euroopat

NATO on võimeline lööma tagasi võimalikku välkrünnakut Põhja-Euroopas, ütles pressikonverentsil Oslos NATO põhjarinde uus ülemjuhataja, kindral Peter Whiteley.

Vastates Oslos ilmuva Morgenbladeti küsimusele seletas inglise kindral: „Ei ole õige väita, et NATO ei suuda panna vastu välkrünnakule põhjatiival, nagu mõningad sõjalised asjatundjad ja ameerika poliitikud on väitnud. Püsivad jõud Norras, Lääne-Saksamaal ja Taanis suudavad hoida ründavaid jõude tagasi kuni liikuvad NATO üksused jõuavad kohale.

N. Liit ei ole kunagi võimeline teostama rünnakut, ilma et meie poleks saanud enne selgeid hoiatusmärke".

Inglise kindral Walter Walker, kes oli varem NATO põhjatiiva ülemjuhataja Oslos, kirjutas 1975 augustis, et ta kahtleb, kas liitlaste väed jõuavad kunagi appi norralastele Põhja-Norras, kuna N. Liidu laevastiku suhteline jõud Põhja-Aalandil on tugevalt kasvanud. Ta soovitaski selle tõttu baaside paigutamist juba rahu ajal Norrasse.

Sir Peter Whiteley võttis hiljuti üle NATO põhjatiiva ülemjuhatuse.

Tema staap asub Kolsåsis Oslo lähedal.

Kindral rõhutas vastuvõtul norra ajakirjanikele psühholoogilisi tegureid juhul, kui N. Liit peaks mobiliseerima oma jõud. Moskval on väga raske veenda sõdureid teistest Varssavi liidu riikidest kallaletungi vajalikkuses lääne vastu. Satelliitriikide sõdureid, kel puudub see veendumus, et saa Moskva usaldada.

Inglise kindral oli NATO põhjatiiva ülemjuhatuse staabiülemaks 1972—75. Ta tunneb seega hästi Põhja-Euroopa olusid ja kaitset. 56-aastane kindral avaldas rõõmu selle üle, et ta on taas tagasi Oslos.

Nooruses kavatses ta hakata ajakirjanikuks, kuid sõda tuli vahele. Nii valis ta ohvitseri elukutse. Pärast teenimist laevastikus õpetati ta välja sõjaväelenduriks ja langevarjuriks. Ta on teeninud ka Kaug-Idas.

Pressikonverentsil tähendas ta veel, et NATO tuleb hoida eemal Norra ja N. Liidu vahelistest Barentsi merd ja Teravmägesid puudutavaist läbirääkimisist.

Neid küsimusi saab lahendada vaid Norra ja N. Liidu vahelistе lepingutega.

Kui NATO sekkuks nendesse küsimustess, tooks see endaga kaasa vaid suurriikide vaheliste suhete teravnemise, mida NATO ei soovi. Kuid NATO on loomulikult nõus muutma oma hoiakut kui Norra palub otseselt abi.

Norra sõjalis-strateegiline seisund on viimastel aastatel palju muutunud. Põhjuseks on siin N. Liidu jõudude hiiglaslik tugevnemine põhjasektoris.

Norra tähtsus on järelikult NATO organisatsioonis suurenenud.

N. Liit pühendab suurt tähelepanu tõsiasjale, et ühendusteed USA ja Euroopa vahel on sõja korral eluliselt tähtsad. Seega võib oodata, et N. Liit püüab konflikti korral lõigata Euroopat ära USA toetusest. Ka see tõstab Norrt tähtsust.

Uus NATO põhjatiiva ülemjuhataja leidis, et Norra praegune väeteenistuse aeg on sõdurite väljaõppeks külladane. Ka need liitlasüksused, kes on käinud Norras manöörvitel, on hästi ette valmistatud sõjapidamiseks Norra kliimaatiliselt rasketes oludes.

Kindral Whiteley avaldas kahetsust selle üle, et NATO-riigid ei ole leidnud ühist keelt kõige moodsamate radari- ja kontrollseadmetega varustatud lennuki AWACS ostmiseks.

Sel oleks eriti suur tähtsus põhjatiiva kaitsel. Ta aga leidis, et asi pole sellega lõplikult otsustatud, et inglased lähevad nimetatud küsimuses oma teed. Inglismaal on omal taoline lennuk.

Relvade ja varustuse paigutamise kohta juba rahuajal Norra territooriumile ütles kindral, et nende sammude planeerimine edeneb, kuid lahendamata on veel küsimus, kes kannab kulud.

Kindral toonitas, et kõne alla tuleks vaid laskemoona, teatud relvade ja sõjaväe transpordivõimet suurendavate veokite, ent mitte tankide ja teiste rünnakrelvade paigutamine Norrasse.

(EPL/ER)

Kuidas korraldada eestlaste pidulikke kokkutulekuid

Asja Ontarios Trent'i ülikoolis toimunud Eesti Liit Kanadas poolt korraldatud noore juhtkonna seminaril tuli ühiskondlike probleemide diskuteerimisel kõne alla ka Eesti Vabariigi aktuste ja teiste pidulikkude sündmuste tähistamine. Allpool esitame kokkuvõtlikult mõningaid arutusel avaldatud seisukohti.

— Kõned! Kõned! Kõned! — Pikad, kuivad ja tagasivaatavad. Oled nagu leinateenistusel. Kõnede kvaliteet peab paranema. Kõned peavad meie rahvuslikke tulevikuprobleeme käsitlema. Kõneldakse poliitikast. Rõhk peaks olema kultuurilisel osal. Miks mitte lasta noori kõneleda?

— Tervitused igavad ja korduvad. Tervitusi üldse mitte lubada. Tervituste nimistut ja kohalolevaid aukülalisi peaks lihtsalt aktusel nimetama. Isegi ministrite sekretäride poolt kirjutatud tervituste ettelugemine pole oluline.

— Vabadusristi kavalerid kõnelevad endist ja mälestavad langenuid. See lihtsalt ei sobi. Seda peaksid teised tegema. Aega saaks kokku hoida kui aktusekõneleja inkorporeeriks oma kõne sisse ka mälestamise osa.

— Rootsis on kasutatud kaht lühemat kõnet. Eestlane räägib eesti asjadest ja rootslane sealse ühiskonna nimel. Seda võiks ka siin läbi viia. Ka New Yorgis on aktused lühemad. Peaksime ka teistelt rahvustelt nende suuraktuste korraldamisel midagi õppima.

— Aktust tuleb kaua ette planeeritseda kõikide ringkondade kaasatõmbamisega. Aktuse kavandamine peaks algama sügisel, või isegi kohe pärast äsja peetud aktust.

— Aktuste tehnilist külge tuleb parandada. Tuleb ajalist kontrolli pidada. Aktused on liiga pikad.

— Pärast aktust võiks olla Eesti Majas koosviibimine tassi kohviga.

— Aktused on igavad, negatiivsed ja liiga traditsioonilised. Sisepääs kallis. Rohkem värskust ja uudsust on vaja.

— Aktustel kasutatakse noori vaid dekoratsiooniks. Noorte osa peab olema suurem ka plaanitsemise protsessis.

— Noored ja paljud vanemad ei lähe aktusele et näha seal jälle ja jälle samu inimesi korraldajate ja tervitajatena. Aktus peab olema elavam, rõõmsam ning näitama elujõudu. Aktusel tuleb kasutada moodsamat esitamise tehnikat.

— Kontsertosa peab olema kõrge kvaliteediga.

— Aktusi olgu ainult üks! Miks on täienduskooli ja kirikute aktused eraldi? See killustab. Teha asi võimsalt ja koostöös.

— Jaanipäev on meie vana ja tähtis tähtpäev. Eesti Vabariigi

(Järg. lk. 3)

Lugeja kirjutab:

Kõik õppisid palju uusi oskusi

Maikuu pikal nädalalõpul käisime sõpradega Trent'i ülikoolis eesti ühiskondliku ja organisatsiooni töö seminaril. Seal oli igast vanusest osavõtjaid, keskmise vanusega 34. Usun, et see oli suureks õppeelamuseks kõigile osavõtjatele. Programmis läbivõetud ained olid kõik väga õpetlikud ja tarvilikud. Diskussioonigrupid võimaldasid osavõtjaile oma arvamisi vabalt avaldada ning teistega jagada. Osavõtjaid olid kõik väga soojad ja sõbralikud.

Ainus asi, mis ma võibolla oleksin teisiti näha tahtnud, et meil oleks olnud rohkem vaba aega. Päevad olid veidi liiga pikad ja pingutavad. Kui meil oleks ainult üks päev rohkem olnud, oleks see andnud meile rohkem aega oma mõtteid seedida ja läbi rääkida.

Terve nädalalõpp oli väga informatiivne. Me õppisime kuidas organisatsioonid töötavad, suhtlemisest, kõneoskusest, kuidas äratada ning hoida inimeste huvi organisatsiooni töö vastu. Me õppisime, mis kõik võib valesti minna, futurismi, Kanada ning Ontario multikultuuri taotlustest. Me õppisime kuidas koosolekuid pidada ja palju, palju muud huvitavat! Dr. Walter Rand New Yorgist rääkis meile väga informatiivset juttu tuleviku ettekuulutamisest ja selle järgi planeerimisest. Tema nooruslikud väljavaated olid väga inspireerivad ja realistlikud. Tõrmaküla, kes rääkis kõneoskusest, oli kõige parem kõneleja keda ma olen kunagi kuulnud. Tema jäi noorte lemmikuks.

Minu arvates oli terve seminar väga hästi organiseeritud. Kõik õppisid palju uusi oskusi. Ümbrus oli väga ilus, mis tegi kõik veelgi meeldivamaks. Loengute pidajad olid kõik väga abivalmis ja vanemad juhid olid väga julgustavad.

Räägitakse, et Trent'il kujuneb niisugune seminar igaaastaseks elamuseks. Ainsa vahega, et on teisesisuline. Loodan teid näha tuleval aastal Trent'i kaldal.

SILVI TERTS

Lugeja kirjutab:

Lahkhelid meie hulgas negatiivsed kuid eriarvamised positiivsed

Pikal nädalalõpul, 20.—23. mail, toimus Peterborough's, Ontarios, Trent'i Ülikoolis, Eesti Liit Kanadas korraldatud noorte seminar. Seminari eesmärgiks oli anda ülevaadet ja kursusi eesti noortele organisatsiooni teoriast ja praktikast; juhtimise teooriast, administratsioonist, programmide loomisest ja probleemidest; kõne oskusest jne. Seminarist võttis osa rohkel arvul eesti noori. Tegevus oli intensiivne — loenguid oli järjekindlalt, varahommikust kuni hilisõhtuni. Õhtutel oli loenguid, demonstratsioone (ja hoogsat kaasa tegemist!) laulust, tantsust ja rahvamängudest. Seminar oli hästi organiseeriud ja osavõtjate arv oli suur. Mis eriti silma paistis, oli kõikide kaasategijate igati positiivne vaim ja valdav tahe õppida ning osa võtta diskussioonist — eriti ajuraju sessioonides (brainstorming) arutlemistest. Loengud olid esmaklassiliselt välja töötatud, moodsa sisuga ja praktilisi näiteid eesti seltskonna organisatsioonide juhtimisest ja tööst Kanadas leidus igas ühes, kuna lektorid olid eesti seltskonna aktiivsed, keskealised tegelased ja endised juhid.

Seminar õnnestus suurepäraselt, ja osavõtjate lootuseks jäi, et seda korratakse järgmisel aastal. Montrealist võttis osa peale allakirjutanu: õp. Laaneots, Helle Vaus, Hille Viires-Sutt, Ain Vaus ja Andres Aadoson.

Seminar lõppes üldiskussiooniga, kus küsitleti Kanada eestlaste tegevust ja meie tuleviku perspektiive: milline on meie praegune arusaamine ja üksteise mõistmine; ühiseesmärkide tunnustamine; ja kujunenud väljavaated meie ühiskonna kultuuriliseks püsimiseks? Leidsime, et meie omavaheline mõistesuhtlemine (kommunikatsioon) meie ühiskonnas, on meile praegu kõige olulisem. Meie tugevus peaks reaalseks saama rohkem hoolivuses üksteise vastu, kui struktuuride loomises. Kui meie üksteisest hoolime, jääb meie rahvas tugevasti püsima — lahkhelid meie seas on negatiivsed, kuid eriarvamised on vajalikud ja positiivsed. Targasti teeksime siis, kui kasvatame oma rahva seas positiivsust, hoolivust ja paremat mõistesuhtlemist. Selles peaks peituma meie rahva tulevik, sealt areneb meie futurism ja meie rahva loogilised, oletatavad tuleviku võimalused.

JAAN RAUDSEPP

● Sõprusballi korraldasid Lakewoodis korporatsioonid Rotalia ja Lattgallia, missugune läti korporatsioon on asutatud Tartus 1898. a. Solistidena esinesid seal lätlanna Marta Blumbergs ja tenor Heinz Riivald Maaja Duesberg-Roosi klaveri saatel. Kaugemalt kohaletulnuks 60 osavõtja seas oli dr. Hendrik Leesment Floridast.

Tiiduse võimlejate meeldiv õpilasõhtu

Monarch Park Secondary kooli võimla oli pühapäeva õhtul peaaegu viimse kohani pealtvaatajatega täidetud, kes olid tulnud jälgima Helene Tiiduse võimlejate õpilasõhtut. Kaastegevad olid laste-, noorte- ja valikrühmad, klaveril saatis Arvo Tiidus ja teadustajana toimis endine Tiiduse võimleja, Piret Truuvert-Macrae.

Esinemine algas defileega. Toodi sisse rühma lipp ning sellele järgnes üle viiekümneline võimlejate pere, kes rivistus oma lipu taha. Tervitussõnad ütles teadustaja, kes muuhulgas mainis, et käesolev aasta on Helene Tiidusel 28. aasta õpetada moodsat võimlemist Kanadas.

Järgnevalt defileele sisenes valikrühm õhuliste valgete sallidega ning nendega ühines hiljem üldrühm, kes esitasid liikumispõimiku, kus 40 hõljuvat salli mõjusid kevadiselt värske tuulepuhanguna.

Laste rühm, kuhu kuuluvad tütarlapsed 6—12 aastani, sisenes distsiplineeritud reas ja esitas pr. Tiiduse juhatusel läbilõike võimlemistunnist.

Harjutused sooritati kindlalt ja nii mõnestki tütarlapsest võib tulevikus areneda hea võimleja. Hüppenöör on alati olnud üheks lemmikvahendiks võimlemises, kuid selle käsitlemine nõuab rohket oskust ja osavust. Valikrühm koos noorterühmaga esitasid järgmisena kava hüppenööridega ja pealtvaatajad võisid nentida, et neist rühmad on juba suurel määral saavutanud vajaliku osavuse nende kasutamisel.

Noorterühm esitas kehakooli, kus kergele jooksule ja hüplemisele järgnesid harjutused mis põhjalikult töötasid läbi terve keha. Võis järjekordselt märgata seda täpsust ja ühtlust, mis Tiiduse võimlejate juures on alati märgatav, kuid oleks soovinud pisut ajakohasemat saatemuusikat. Laste rühm esitas võimlemist toredate triibuliste vanikutega, muutes harjutused otse mänglemiseks. Järgnes valikrühm, kes esitas kehakooli.

Siin olid harjutused juba raskemad ja keerulisemad, kuid võimlejad sooritasid nõudliku kava siiski silmnähtava kergusega.

Ka siin oleks soovinud ajakohasemat muusikat.

Pärast lühikest vaheaega esitati pallidega võimlemist. Valikrühm esitas harjutusi ühe palliga, millele järgnes noorterühm, kes samuti esitas ühe palliga harjutusi. Mõlemad kavad viidi sujuvalt läbi kusjuures erilist huvi pakkusid erinevad taktimuudatused ja variatsioonid palli käsitlemises. Naudingut pakkus valikrühm, seekord kahe palliga. Õpetaja oli siin osavalt kasutanud oma oskusi ja ilumeelt.

Keerulised harjutused, mis nõudsid võimlejailt erilisi pingutusi, viidi läbi meisterlikult, toonitades eriti täpsust ja naiselikkust.

Sujuvale esinemisele aitas kaasa sobiv muusika. Niipea kui pandi pallid käest astus rahva ette Eha Korjus, kes sooritas soolonumbri pika lindiga. Temaga ühinesid Tiiu Paara ja Mariann Tobreluts. Kerge on üksinda sooritada lindivõimlemist, kuid panna gruppi ühtlaselt sama tegema, nõuab erilist oskust. Oli meeldejääv, kui kolmikule järgnes viieteistkümneline rühm, kes lintidega täitsid peaaegu terve võimla. Siin tuleb jälle esile tõsta õpetaja osavust ja ilumeelt, kes leidlikult pani terve võimla elama. Kava vihmavarjudega valikrühma esitamisel, kujunes jälle ühéks meeldejääväks numbriks võimlemisharjutuste sooritamisel. Oli kasutatud leidlikkust ja punase-valge triibuliste vihmavarjude rõõmus keerlemine ja hea muusika valik andsid pealtvaatajaile kauni pildi. Lisanumbrina esitas valikrühm ungari tshaardashi sugemetele koostatud liikumise tamburiinidega.

See oli hoogne rutiin, kuid võibolla põhjustas väsimus, et puudus ungari rahvusele omane uhkus ja paenduvus liikumises.

Kava lõppedes andsid õpilased pr. ja hr. Tiidusele üle lilled ja teadustaja tänas kõiki osavõtjaid. Õhtu kokkuvõttes oli rõõmustav nautida, et pearõhk oli pandud võimlemiselie. Rahustavalt mõjusid võimlejate sinised ja mustad võimlemiskostüümid, mida elustasid ainult üksikud maitsekalt valitud vahendid, mida kasutati harjutuste läbiviimisel. Oli ilus õhtu!

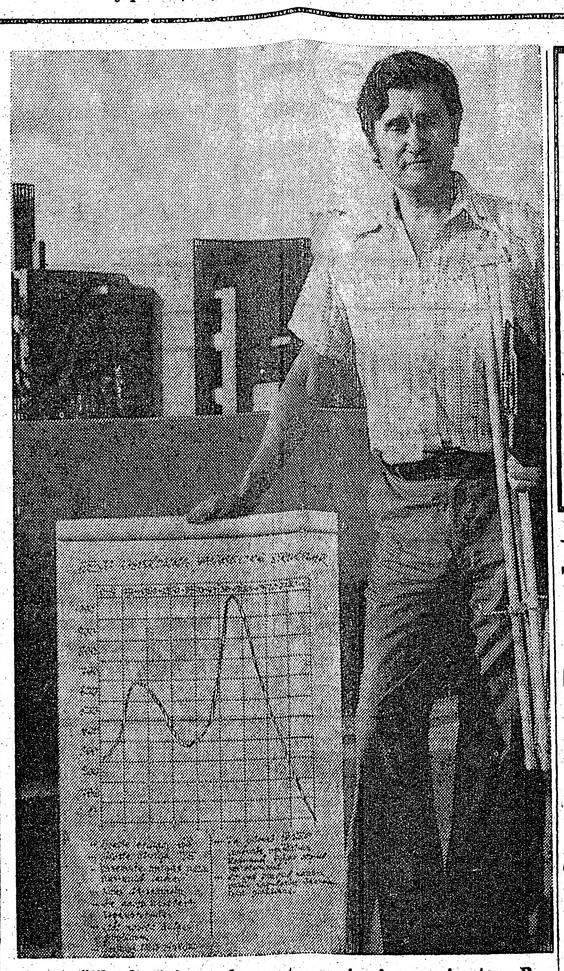

Trenti ülikoolis toimunud noorte seminari organisaator R. Kreem tabeli ees, mis näitab vanema generatsiooni osatähtsuse langust eesti ühiskonnas. ELK foto

GM
REIN KOPPEL
CHEVROLET • OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Toronto Eesti Segakoor ja Estonia orkester küüditamise aktusel

Balti Liidul Kanadas on valminud teisipäeval, 14. juunil kell 8 õ. Torontos toimuva küüditamiste mälestamise piiskopliku jumalateenistuse ja kontsert-aktuse kava. Küüditamiste mälestusteenistus ja aktus peetakse St. Michael'i katedraalis Bond St. ja Shuter St. nurgal, Yonge St. ja Church St. vahel.

Mälestusteenistus ja aktus algab osavõtvate vaimulike, rahvuslippude ja balti rahvaste skautlike ühesuste lippude sissetoomise protsessiooniga. Algteenistusest võtavad osa kolme balti rahva kõrgemad vaimulikud — EELK kiriku piiskop K. Raudsepp, läti peapiiskop A. Lusis ja leedu piiskopi esindaja monsignor J. Balkunas Ühendriikidest. Avapalvuse järele esinevad Toronto Eesti Segakoor ja Estonia orkester U. Kooki juhatusel ja pärast pühakirja lugemist leedu solist, tenor R. Strimaitis.

Jutlustab jumalateenistusel piiskop K. Raudsepp, millele järgneb läti meeskoori „Viesturs" esinemine.

Küüditamiste ohvrite mälestamist teostab monsignor J. Balkunas. Mälestamise ajal mängib Estonia orkester.

Järgneb külaliskõneleja, parlamendiliikme Robert Stanbury tutvustamine Balti Liidu esimehe L. Leivati poolt ja R. Stanbury kõne. Piiskoplik jumalateenistus lõpeb õnnistamisega peapiiskop A. Lusise poolt, kolme rahvuse hümnide laulmisega ja lippude väljaviimisega.

Kuna mälestusteenistuse ja aktuse korraldajaiks on sel aastal eestlased, loodab Eestlaste Kesknõukogu Kanadas, et eestlased rohkearvuliselt eelolevast küüditamise ohvrite mälestamisest osa võtavad.

Ajal, kus nõudmised põhiliste inimõiguste rakendamiseks raudeesriidetagustes maades on järjest tugevamini päevakorral, tuleb meil mälestusaktusest suurearvulise osavõtuga oma protest kommunistliku okupatsioonivõimu poolt eesti rahva kallal teostatud terrori vastu jõuliselt esile tuua.

TOETAGE MEIE VABADUSVÕITLUST
oma panusega
EKN-ule Kanadas!
958 Broadview Ave.,
Toronto 6, Ont.

Partei surve teatrielule

Okupeeritud Eestis ei sallita teatrite eksperimente

Praegu kodumaal toimuva teatritegelaste kongressi puhul on nõukogude teatrimees Kaarel Ird pidanud pikema ettekande Teatriühingu ülesannetest. Selles rõhutati muidugi eesti teatri tihedat koostööd „vennasrahvaste" teatriga. Aga sellele lisaks asus Kaarel Ird ründama ka mõningaid nähtusi teatrielus — kodanlike igandeid ja eksperimenditamist.

„Ma ei saa õigeks pidada seda õndsust ootavat huvi, mis meil nähtub mõningate teatritegijate ja kriitikute puhul nende iga laadi väiketeatrite eksperimendikeste vastu, mis on kapitalistike maade viimaste aastate kunsti ilmingud . . .

Selles on tegemist omamoodi sektantlusega, mis kõigepealt tegijaid endid rahuldab."

Ird, kel endal lähemas minevikus on teeneid kodumaiste nooremate, kohati üsnagi eksperimentaalsete näidendite lavastamisés Vanemuises, asub nüüd rangelt 25-nda parteikongressi liinile ja tsiteerib Gorkit, kelle järgi eneseteostus eneseteostuse pärast viivat zooloogilise egoismini. (Gorki osutub siin antihumanistiks — või on see too õige nõukogude humanism, millest on räägitud?).

Igandite suhtes on Kaarel Ird samuti kategooriline:

„Meie igandid, meie häbi on kodanlikud, ja just väikekodanlikud igandid, millest kasvab välja meil lainetav tarbijalik ellusuhtumine, meie individuaalide, autode ja saunade olmekultuur . . . Meie noored vihasevõitu mehed ei märka, et nende eneste ideaaliks on eneseteostamine kui niisugune, ükskõik kas veiderdava tänavariietuse või veiderdava kunsti näol."

Noortel, kes ei taha partei käekõrval käies kunsti luua, on Kaarel Irdi meelest veelgi patte.

„Nad otsivad oma egotsentrismi õigustamiseks kõikvõimalikku filosoofilist kaunistust minevikupärandi lademetest. Seal on segiläbi iidsed filosoofilised ja kunstilised väärtused igasuguse idealistliku filosoofilise uduajamisega."

Need vaatekohad tekitavad kartustäratavaid väljavaateid. Nn. tarbekultuur on kurjast — tähendab, ei maksa loota elutaseme tõusule.

Mineviku pärand on kurjast — hakatakse ära lõikama rahvusliku kultuuri juuri.

Eneseteostamine on kurjast — teostamine jäägu senisest enam ikka ja ainult partei hooleks . . .

Või nagu Kaarel Ird ise oma ettekande teises kohas ütleb:

„Nõukogude kunst on parteiline. Parteilisus on tema esimesi põhinõudeid. See on meile, nõukogude kunstnikele, niisugune tõde, mille üle enam ei diskuteerita."

EPL/AI

Maletajad kiirturniiril ja kevadpäeval

New Yorgi ja New Jersey malesõprade kevadine kiirturniir ja kevadpäev toimus 15. mail Leo ja Heljo Kulli kodus, West Caldwellis, N.J. Enne turniiri kostitas pererahvas malesõpru ja nende abikaasasid värskete suitsukaladega. Järgnes kiirturniir, millel mängiti kaks 10-minutilist mängu iga osavõtjaga. Ülekaalukalt tuli turniiril võitjaks Leo Kull 8 punktiga. 2., 3. ja 4. kohta jagasid A. Espenberg, H. Kobin ja V. Vaher, igaüks 5 punktiga. Neile järgnesid teised mängijad New Yorgist ja New Jerseyst.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

4. ja 5. juunil on valvearstiks dr. Saska, tel. 461-0912.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1432 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Kuidas korraldada . . .

(Algus lk. 2)

ajal lisandus sellele Võidupüha. Sellepärast juba üksinda peaksime jaanipäeva pühitsema võimalikult õigel ajal ja sellekohase kavaga. Kas on meil Toronto piirkonnas vaja kahte suvepäeva. Seedriorul ja mujal? Selgub, et Seedrioru Suvehari plaanitsetakse selle ümber oleva ringkonna poolt, sellepärast on vaja ka teist üritust organiseerida rohkemate gruppide poolt. Seedriorult tuleks küsida, kuidas nad oma ilusa ilma on tellinud!

— Noorem põlvkond ootab suvepäevadelt puhkuslikku miljööd. Kokkutulekul peab hoog sees olema. Sõna „suvepäevad" kõlab igavana. „Killamängud" on kohe tõmbav nimi ja uus, värske mõte. Noored tahavad killamänge ja tahavad omapoolselt selle õnnestumisele kaasa aidata, sest killamängude plaanitsemine on uus otsing ja looming meie rahvakultuuri väljendamiseks.

— Killamängudeks tuleb välja otsida meie vanad rahvapillimehed, rahvalaulikud, rahvamängud. Neid tuleks juba gruppides hakata mõtlema ja sõeluma. Ene Runge, Toomas Metsala ja Andres Raudsepp andisid selleks Trent'is uusi mõtteid.

— Suvepidustuste kavandamine peab algama küllalt varakult ning kaasa tõmbama kaasplaanitsejatena laiu ühiskondlikke gruppe.

— Suvepäevadel on meil vaja kainestusmeeskonda ning Montrealis on üks hea mees sellele kohale juhiks. Joomist tuleks tõsiselt pidurdada.

● Londonis elunev endine diplomaat, tööstur, majandus- ja seltskonnategelane Oskar Kerson tähistas neljapäeval, 12. mail s. a. oma 90 a. juubeli sünnipäeva. Kuna nooruslik vanahärra ei soovinud eelreklaami ajakirjanduses, ning üldse alati on hoidnud ennast kõrvale isiklikest juubelitest, siis tegi Inglismaa Eestlaste Ühingu juhatuse delegatsioon, koosseisus: V. Pärtel, E. Tarn ja T. Reigo, visiidi tema kodusse.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

KAASMAALASED
Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.
HÜPOTEEKLAENUD 9,5% aastas
Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.
PERSONAALLAENUD 10,2% aastas
Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud 910 000.— ulatuses.
ÜHENDUSES ON JÕUD!

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$28.—	$30.—
Poolaastas	$14.50	$15.50
Veerandaastas	$ 8.—	$ 8.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$46.—	$51.—
Poolaastas	$23.50	$26.—
Veerandaastas	$12.50	$14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69.—, poolaastas $30.50, veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „...." _____ 197.... Tellimise katteks lisan $ _____ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi _____

Aadress _____

SURMA LÄBI LAHKUNUD
MINU ARMAS ABIKAASA JA MEIE EMA

MAGDALEENA SOOMER

Sündinud 3. augustil 1900 Virumaal
Surnud 30. mail 1977 Torontos

Mälestavad

ABIKAASA Torontos
TÜTAR perekonnaga Torontos
POEG abikaasaga Torontos

KALLIST SUGULAST JA TUTTAVAT

MAGDALEENA SOOMER'it

mälestavad leinas

JULIUS KARU abikaasaga
ELIAS TOIVONEN abikaasaga
REET ROOS abikaasaga
KALJU TORI abikaasaga
MIRALDA TORI
OIVI TOIVONEN
ARNOLD KARU

UINUS IGAVESEKS MEIE ARMAS EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

MIINA SULG

Sündinud 20. novembril 1890 Lümandas
Surnud 30. mail 1977 Kingissepas

Mälestavad leinas

... seal leiab rahu
Su väsind hing!

LAPSED perekondadega
Eestis ja Kanadas

HEAD TUTTAVAT

VOLDEMAR LUIK'e

mälestavad

ASTRID ja EDUARD LIIVOJA
LILLE ja HARALD PEETS perekonnaga
AINO SIRELPUU lastega
LISETTE ja JOHANNES VÄLI

VILISTLANE

KARL LINDMA

Sündinud 23. augustil 1903
Surnud 12. mail 1977 Stokholmis

mälestab

korporatsioon ROTALIA

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal) **221-1159**

R. S. KANE
Funeral Directors
WILLOWDALE ONTARIO

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St., Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1408

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

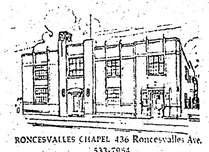
RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7994

YORKE CHAPEL 2359 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED Established 1874

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine.
Oma parkimisplatsid kõikide matusemaj de juures

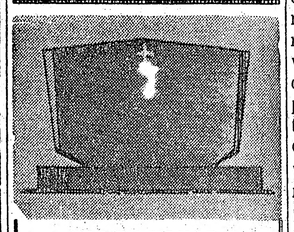

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglinton vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

Richard Uutmaa surnud

18. mail suri kodumaal eesti tuntud maastiku- ja meremaalija Richard Uutmaa, kes 12. oktoobril saanuks 72-aastaseks. Ta on sündinud Eesti põhjarannikul Altja kalurikülas. Omandas kunstihariduse kõrgemas kunstikoolis „Pallas", mille lõpetas 1935. a. prof. N. Triigi maaliklassi õpilasena, misjärgi jäi töötama vabakutselisena. Oli pärast sõda kuus aastat Tallinna Riikliku Tarbekunstiinstituudi õppejõuks ja töötas sellejärgi maalikunstnikuna Tallinnas.

R. Uutmaa võitis laialdase tunnustuse oma mere- ja rannamaastikega ning kalurielu käsitlevate motiividega, kus ta realistlikus laadis ja hea värvimaitsega saavutas meisterlikkuse. Neis töödes ta sidus ranna ja mere ning inimesed üheks tervikuks jäädvustades eesti rannakülа olemuse, mis muutuvas ajas on suurelt osalt juba kadunud.

R. Uutmaa maeti 20. mail Tallinna Metsakalmistule.

Ilusat moejoont Ellen Petersoni koolist

Eestlastest tunnustatuim moelooja Ellen Peterson on asutanud Torontosse kandva jõuga moekooli, mille edukat tööd juba mitmed aastad hoiab käigus asutaja energia ning hool valmistada ette elujõude rõivakunsti alal. Kooli saavutust kroonivad läbimõeldud hästi korraldatud gala moenäitused täis majale ning neid korraldatakse peamiselt esinduslikes piduruumides. Tänavuseks moeloomingu demonstratsiooniks oli valitud kauni asukohaga Harbour Castle Hiltoni ballisaal. Avarast kokteel baarist võis vaadelda Ontario järvel liuglevate purjekate rohkust ja moenäitusele kogunev seltskond koosnes nagu koolgi mitmetest eri keelkondadest inimestest. Selle tõttu ongi vist Ellen Peterson's School of Fashion and Design oma mitmepalgelise õpilaskonna Haute Couturiga omapäraselt sarmikas.

Kavalehelt võisime leida muidugi ka rida eesti nimesid.

Kooli saavutused tänavu ületasid eelmise aasta toodangu nii stiili puhtuse, hea õmblustöö ja materjali valiku suhtes. Isegi lihtne tänavakleit oli töödeldud hoole ja armastusega ning tulemus jättis üllatavalt meeldiva mulje.

Kui peatuda tähelepanelikumalt esitatu juures, siis Ellen Petersoni suur talent õhtukleitide alalt kandub ta õpilastelegi. Kõige nägusam moeloomine aga kuulub tänavu nähtud komplektidest kahtlematult valgele helkivast siidist pruutkleidile, mida ümberringi ilustasid puhta joonega seeliku esiküljelt taha kulgevad pits aplikatsioonid. Õhtukleitidest olid suurema töö ja vaevaga saavutatud ehk see kollane nooruslik kroogitud lilleline peente õlapaeltega ja kaks õhtumantlitega varustatud pikka kleiti. Mattroheline läikivast siidist liibuv õrnroosa lillelise mantliga või siis see raskem ooperi mantliga varustatud sinine elegantse lõikega. Leidus veel teisi ilusaid pikki õhtukleite nagu pikavarukatega valgest läikivast siidist ja teine lihtsa joonega mattist siidist lühikese varukaga.

Lühikesed kokteelkleidid on vist moest välja langemas ning annavad teed pikkadele. Huvitav oli ka ilusast sinisest püks õhtukleit, mille püksisäärestik nii lai, et vaevalt võis seda üldse pükskostüümiks pidada isegi siis kui kandja kõndis.

Palju tööd olid teinud õpilased, kes olid valinud õmblusülesandeks komplekti kostüümi ja püksте või siis noorte spordirõivastuse alalt.

Kõige parem neist oli hall triibuline seeliku ja püksте kombinatsioon ja üks teine selline, mis koosnes Moenäituse lõpul austasid ja tänasid õpilased oma direktrissi lilledega. Kava järjekorras esinesid 32 õpilast, nende hulgas eesti nimedega modellidest Lucie Künnapuu, Linda Tamm ja Phyllis Triik. Juuste ja soengute eest hoolitses Marvel Beauty School, kingad olid Bonitalt, Town & Country Square, Willowdale.

Sujuva kommentaatorina tegutses Terry Pantaleo, pianistina esines Alvin Belitzer ja lillede eest hoolitses Crest Florist.

Kool läks suvepuhkusele 28. mail ja alustab uut tegevust taas paari kuu pärast. Riietuse ala on kasulik õppida nii enese või ka siis üldsuse huvides. Ellen Petersoni moekooli võivad astuda kõik, kes tunnevad põhilist õmblustööd ja soovivad oma oskusi viia moemaailma nõuete tasemele.

TIINA TUVIKENE

Näituse lõpetas traditsiooniline „Diana" — Ellen Petersoni moeloomingu embleem.

Kotkajärve kohvik „lõpetati"

Lembitu Lellede talgumeeskond teostas nädalalõpul 28./29 mail viimase ehitustöö Kotkajärve kohviku juures, kattes kogu hoonetekompeksi põrandad asbest-vinüül põrandaplaatidega. Sellega on 1964. aastal arhitekt Kennet Meipoomi poolt kavandatud kolmnurkne ehitus lõplikult valmis.

Lembitu Lelled peremees Asko Kütti juhtimisel töötasid projekti teostamisel kaks pingerikast päeva. Toitlustasid Hilja Jukkum ja Vilma Talpak ning mehe eest töötas kaasa ammuküttide Rebase salga juht Erik Runge.

Kakao-värvi plaadid osteti arhitekti valikul gaidide ja skautide malevate laagrite säästu- ja järellaekunud summade eest.

Kohvik ehitati 1965/66 aastatel Kotkajärve Komitee organiseerimisel ja Heino Jõe tegutsedes komitee esimehena. Alul kõvasti kritiseeritud hoone on osutunud enim kasutatavaks ja populaarsemaks paigaks Kotkajärvel. Projekti teostasid peamiselt Lembitu Lelled. Hoone avas 1966. jaanipäeval TESS-i esimees kadunud Hendrik Tanner ja õnnistas praost Emanuel Lepik.

Eestlaste lugejakirju Toronto päevalehtedes

Esmaspäevases „Sun'i" numbris avaldatakse Rein Kivilaht'i lugejakiri vastuseks McKenzie Porteri artiklile jooksmise üle, leides et see on suurim pahn mida ta kunagi lugenud ja soovitab artikli autoril hakata jooksma, mitte ringiratast nagu ta poeg, vaid ainult üht teed edasi, kaugemale, kaugemale ja kaugemale kuni ta üldse kaob.

Esmaspäevases „Star'is" kirjutab L. H. Kangas, protesteerides ajalehes ilmunud artikli pärast narkootiliste ainete tarvitamisel, kus oli toodud ära kahe Toronto keskkooli nimed ja nõuab, et ajaleht vabandaks oma üldistava kirjutuse pärast. Artikkel on mõjunud väga tujualandavalt nende koolide õpilasile.

Aruandeõhtu Montrealis Trenti seminari kohta

Montrealis, Jaani kiriku saalis, korraldatakse teisipäeval, 7. juunil aruandeõhtu Trenti ülikoolis maikuu pikal nädalalõpul toimunud juhtkonna seminari kohta. Õhtu raamides esitavad seminarist osa võtnud noored Hille Sutt, Helle Vaus, Jaan Raudsepp, Andres Aadoson ja Ain Vaus kokkuvõtteid ja ülevaateid seminari töö kohta. Õhtu ava- ja lõppsõna ütleb Montreali Jaani koguduse uus õpetaja Heino Laaneots. Aruandeõhtu algab kell 19.30 ning on tasuta. Kõik on teretulemast — nii vanad kui ka noored.

Hiidlaste jaanituli läheneb

Hiidlaste Selts teeb viimaseid ettevalmistusi oma kolmandaks jaanituleks Hiiukülas, Nottawasaga jõe kaldal. Seekord langeb jaanitule pidamine laupäevale, 18. juunil. Jaanituli algab kell 1.30 p.l. jumalateenistusega Alli Vähi aasal, kus jutlustab pastor Edgar Toompuu Guelphist ja musitseerivad Peeter ja Asta Kaups. Jumalateenistusele järgneb vaheaeg suplemiseks, suvitamiseks, tuttavatega vestlemiseks ja telkide ülesseadmiseks, kes soovivad seal ööbida.

Sellele järgnevad spordimängud Valve Martini ja Einar Vähi piiriaaladel. Pallivõistluste ja mängude korraldajaiks on Einar Vähi ja Vilbert Tüll. Pärast spordimänge on lõunavaheaeg, mil on einelaud avatud perenaiste toimkonna poolt Laine Vanaselja juhtimisel. Lõunavaheaeg on küllalt pikk, et jõuda supelda, telke või autosid enne videvikku korda seada ja muud. Üldine korrapidamine toimub Alfred Kääramehe ja Eldor Vainola juhtimisel, kes juhatavad autode parkeerimist, telgitamiskohti jm.

Videviku saabudes süüdatakse jaanituli, mille peakorraldajaks on Edgar Liik. Noorte ansambel esineb lauluettekannetega, samuti esitatakse pilliiugusid ja naljajutte. Ning lõpuks ühislaule ja jalakeerutusi lõkke ümber.

Hiidlaste Seltsi juhatus loodab seekord paremat ilma ja ütleb kõigile juba ette teretulemast.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

SUURLAAGER „KOTKAJÄRVE '77" teated:

Skautlikud noortemalevad on agaratest ettevalmistustes suviseks suurlaagriks Kotkajärve '77. Juba läinud sügisel alustatud ettevalmistused hakkavad jõudma viimasesse faasi. Kuid veel on teha ühteist nii linnas kui ka laagriväljakuil.

Seekordne juhtkond on tunduvalt noorem kui varemates suurlaagrites ja see peaks omakorda tagama paremat kontakti noorte ja juhtkonna vahel. Kuid peamajas on siiski veel terve rida vanemaid veterane kümnete suurlaagrite kogemustega.

Programmiosakond teeb viimaseid viimistlusi suureks mänguks Kotkajärve kallastel, mida koordineerib ja juhatab nskm. Maido Silm. Majandusosakond skm. Gunnar Mitt'i juhtimisel on lõpetanud registreerimised, kuid pole siiski veel hilja hilinenute vastuvõtuks.

Samuti on väljasaadetud üleskutse meie ühiskonnalt toetuste saamiseks, et leevendada elukalliduse tõttu kalliks muutunud suurlaagri majandamist.

Ka siin pole veel hilja saata oma abi. Administratsiooniosakond otsib veel perenaistele abijõude ja neid võtab vastu osakonnajuht skm. Silver Kask. Informatsiooniosakond skm. Piilu Pihlbergi juhtimisel on saatnud välja ühe numbri Kotkajärve Koputajat ja teine on peatselt ilmumas. Laagri jooksul on ettenähtud 3 numbrit ja üks pärast laagrit mälestuste ja kokkuvõtete foorumina. Samuti on valmimas laagriraamat.

Üleval Kotkajärvel on laagri tehniline osakond, Sõprade Seltsi juhatus ja noorteüksused koostöös korraldanud juba mitmed korrastustalgud,

kuid viimased ettevalmistused on veel siiski ees, kuhu loodetakse veelgi vanemate ja skaudisõprade abi.

Kõigis küsimustes, abi, toetuse ja registreerimise osas palutakse kontakt võtta oma noorteüksuse juhtkonnaga, et ära hoida mitmekordset registreerimist ja arusaamatusi.

LEERIÕNNISTAMINE HAMILTONIS 22. MAIL. Esimene rida: Carmen Aune Zulps, Katrin Lillian Tali, õp. Tõnis Nõmmik, piiskop Karl Raudsepp, organist Eva Rammo, Aida Evelyn Tammer. Teine rida: Irene Lynn Orav, Cindy-Ann Tali, Silvia Anne Aarlaht, Marion Lydia Arro, Karen Lea Poltov, Katrin May Kopvillem, Heidi Ilona Lepp. Kolmas rida: Robert Jaan Saar, Toomas Kruusel, Mart Hindrek Himma, Andres Aksel Lepp, Karl Priit Rüimand, Hannes Aasa, Olav Victor Randoja (leerivanem). Pildilt puudub koorijuht O. Kopvillem. Foto: Cambridge Studio

Sini-must-valge „Vanemuisel"

STOKHOLM (EPL) — Nüüd on — täiendavalt varasemale teatele — kodumaad külastanute kaudu saabunud usaldatavaid teateid suurest üllatusest, mille osaliseks said tartlased, kes tänavu 24. veebruari varahommikul juhtusid mööduma „Vanemuise" teatri uuest hoonest, mille harjal lehvis suur Eesti sini-must-valge!

Kell 8.30 võetud lipp maha. Kuidas ja millal oli Eesti lipp „Vanemuise" harjale heisatud, selle kohta ei saanud kodumaad külastanud selgust, küll aga liikunud mitut laadi kuuldusi.

Eesti praegused võimukandjad, niisamuti ajakirjandus-raadiost ja TV-st rääkimata on Eesti lipu heiskamisest „Vanemuise" harjale seni täielikult vaikinud.

Uus „Vanemuine" asetseb umbes endise „Vanemuise" kohal. Kodumaad külastanud end. teadlased, kelledel on olnud võimalus ka Tartus käia, kinnitavad, et „Vanemuise" uus hoone ei ole nii ilus ja stiilne kui oli endine, küll on aga suurem.

Nõlvak, millel asetseb „Vanemuine", on sõjast saadik kõigist hoonetest lage.

„Vanemuise" ja allesoleva turuhoone vahel on säilinud ainult üks väike maja.

Kogu maa-ala Poe tänavast Lodja tänavani on nüüd haljasala. Selletõttu paistab praegune „Vanemuine" kaugele üle linna, ka osalt teisele poole Emajõge, kus on ka osalt haljasala.

MÜ-st on saanud metsaülikoolide liikumine

Registreerimine Kotkajärve MÜ 11. kursusele

Kotkajärve Metsaülikooli juhatus alustas osavõtjate registreerimist uueks kursuseks, mis toimub Kotkajärvel 20.—28. augustini. Koos informatsiooniga saadeti välja ka uut kursust tutvustav broshüür. Tänavune suvi lubab eeldada erakordset noorte aktiivsust, vaatamata et Noorte Aasta eesti keskorganisatsioonide poolt ei ole veel välja kuulutatud. Mai pikal nädalalõpul Trenti ülikoolis toimunud juhtide seminarile järgneb juunis Jõekäärul skautliku nooruse spordipäev. Juulis on kaks noorteüritust — etniliste rühmituste salkade sõpruslaager ja eesti skautlike noorte suurlaager, mõlemad Kotkajärvel. Augustis toimub Kotkajärvel Metsaülikooli 11. kursus.

Kümnendat juubeliaastat möödunud suvel alustas Metsaülikool akadeemilise tunnustusega Kent State University poolt, kes arvestas MÜ-st osavõttu ülikooli kursuse osaks. Tänavuseks tunnustuseks tuleb lugeda Eesti Liidu poolt korraldatud Trenti seminari, kuigi mõlematel üritustel puudub vormiline ühendus.

Sisuliselt oli Trenti seminar üles ehitatud Metsaülikooli kogemustele ja üks kolmandik osavõtjaid, lektoreid ning õpilasi, kuulus MÜ perre.

Ideoloogiliselt täiendasid mõlemad üritused teineteist — sügavalt rahvuslikule alusele, keele- ja kultuuripõhjale, mida viljeleb Metsaülikool, ehitati Trentis metoodikat ja praktilisi kogemusi. Kui mõlemaid üritusi võrrelda olemasolevate koolitüüpidega, siis tuleb MÜ-d pidada üldhariduslikuks ja Trenti kutsekooliks.

Teatud kavaline kattumine oli ainult dr. Walter Rand'i ühes referaadis, mis oli kokkuvõte MÜ-s esitatust. Kui nendele kahele üritusele — eeldades, et Trenti seminar ei jää ainukordseks — veel juurde lisada Metsaülikooli eelkursus, siis on loodud hariduslik süsteem noortele, mida meie ühiskond oma tulevaseks eksitentsiks hädasti vajab. MÜ eelkursusest, gümnaasiumi tasemega MÜ-st on juba aastaid juttu olnud, sest täienduskooli (ka täienduskeskkooli) ja MÜ vahele jääb omal jõul raskesti ületatav lünk. Miks eelkursust ei ole rakendatud — sellel on mitu põhjust. Üks ja mitte kõige vähemtähtis on hariduse- ja kultuurivaenulike eestlaste gruppide olemasolu, kes pidevalt on rünnanud ja halvustanud Metsaülikooli. Eelkursus saaks kindlasti sama saatuse osaliseks. Noorematele tekitaksid need atakid hoopis raskemaid konflikte ja peletaksid neid eestlusest eemale.

Samal ajal kui MÜ oma kodumail, Kanadas, on olnud tagurlike ideoloogiliste kallaletungide objektiks, on selle ürituse väärtust algusest peale nähtud ja hinnatud mujal. Mõned aastad pärast MÜ asutamist tegi Austraalia Eesti Seltside Liidu juhatus dr. Inno Salasoole ülesandeks Austraalia MÜ organiseerimise.

Sellest ajast peale on seal kursused toimunud igal aastal jõulu-uueaasta ajal, olenevalt lõuna-poolkera suvest.

Väiksema ja erineva lektorite valiku tõttu tundub Austraalia MÜ Kotkajärve omast veidi kergem.

Kotkajärve MÜ-st (Soome-kursus kaasaarvatud) on kümne aasta jooksul osa võtnud noori eestlasi peaaegu kõikidelt pagulasmaadelt, endastmõistetava Kanada- Ühendriikide suure ülekaaluga. 1976. a. suvel toimunud Pocono seminarist kanti MÜ „nakkus" edasi ka Rootsi ja tänavu jaanuaris toimus esmakordselt METROO (METsaülikool ROOTsis) ühes Smålandi talvitushotellis. METROO omakorda näib erinevat Kotkajärve MÜ-st ideoloogilisema rõhuasetusega.

Nii nagu sajandivahetusel Skandinaavias ja Soomes tekkis n. n. rahvaülikoolide liikumine — omapärane vabaharidustöö vorm, nii on ka Kotkajärve MÜ-st välja kasvanud omamoodi metsaülikoolide liikumine.

Sümboolselt ja mõne sõnaga võiks seda iseloomustada ja nuks eesti kultuuri eluvee järele, mida aga soovitakse juua allikast ning mitte pumbakaevust või koguni osta kioskist ja pudeliga.

Samaaegselt on see põhimõttelik vabadusliikumine igasuguse surve vastu — vabadus ühele ei saa olla surve teisele.

REGISTREERIMINE

Noortele osavõtjatele on MÜ eelkõige nädal looduses viibimist sõprade ringis, uute sõprade leidmist, sundimatut õhkkonda ja eesti seltskonda. Registreerimine toimub vastavate materjalidega, mida saab tellida aadressil: MÜ, 5 Admiral Road, Toronto, Ontario, M5R 2L4, Canada. Registreerimise tähtajaks on 1. juuli. Instruktsioonid ja kõik kirjavahetus saadetakse ainult registreeritud inimestele.

MÜ programm on mitmekülgne, käsitledes eesti keelt, kultuuri, kirjandust, kunsti, muusikat ja ajalugu huvitavatest vaatekohtadest. Huviringides viljeletakse kõiki võimalikke huvialasid. Lektorite, loengute ja huviringide üksikasjad on programmitoimkonna poolt koostatud ja tulevad lähemal ajal avaldamisele.

Alade valikult sarnaneb MÜ kursus eelmistele aastatele, kuid ei sisalda loengute kordamist. Iga aasta on uus. Sellepärast võib MÜ-d nimetada lõpudiplomita akadeemiaks kus diplomit asendab kännu pealt lõigatud kaelaraha.

HEINO JÕE

Kristi Allik saavutas magistrikraadi

Hiljuti avaldasime teate, et meie noorele muusikule Kristi Allikule on antud 6.000-dollariline stipendium oma õpingute jätkamiseks. Käesoleva nädala alul jõudis ta Torontosse lühiajaliseks puhkuseks värske magistri kraadi omajana muusika alal, mis oli kaheaastase õppimise tulemuseks Princetoni ülikoolis.

Oma magistritööks ta komponeeris trio flöödile, klarnetile ja tshellole, millisele 15-minutilisele tööle lisandus veel pikem analüüs esitatud töö kohta. Kompositsioon on oma vormilt võrdlemisi moodne kuigi pole kasutatud 12-toonilist helisüsteemi. Töö on juba paaril korral esitatud, üks kord kontsertpalana ja teinekord raadios.

Ta ei jää siiski peale kaheaastast tööd pikemale suvepuhkusele, vaid asub peatselt tagasi Princetonisse, et seal suviseil muusikakursusil edasi õppida kuni sügisel asub Kaliforniasse oma doktoritööd tegema.

Küsides mida ta doktoritöö aineks on mõelnud valida, ta ütleb, et pole veel kindel, kuid tahaks teha orkestritöö vähemalt kammerorkestrile. Ta eesmärgiks on saada komponistiks. Ta lisab veel, et suurema töö loomisel saab vähe inspiratsiooni rakendada, kõik on väga süstemaatiline töö. Aga mõnikord võib muusika ka puhkuseks olla ja võib saada elusisuks nagu tunneb Kristi Allik.

Rodeesia üksused vallutasid linna Mosambiikis

Hävitati neli terroristide laagrit

SALISBURY — Rodeesia rünnaküksused tungisid üle piiri Mosambiiki, kus nad süstemaatiliselt hävitavad piirirajoonides asuvaid Rodeesia mustade partisaniüksuste laagreid ja toetuspunkte. Operatsioonide raamides vallutasid Rodeesia üksused ka 47 miili kaugusel piirist asuva Mapai linna ja lubavad seda hoida endi valduses nii kaua kuni kõik partisanide laagrid on likvideeritud.

Rodeesia kindral Peter Walls, kes juhib partisanide laagrite hävitamise operatsioone, mainib, et see on suuremaid sõjalisi aktsioone, mis Rodeesia sõjavägi seni on teostanud ning ta ei tea praegu ennustada kui kaua need operatsioonid kestavad.

Kindrali andmetel on Rodeesia rünnaküksused hävitanud neli partisanide laagrit, kusjuures partisanide surmaohvreid arvestatakse 32-le.

Kindral Walls mainis, et Mapai linnakesese ei olnud Rodeesia üksuste sissetungimisel tsiviilisikuid ning kogu linn oli ilmselt antud Rodeesia mustade partisanide kasutusesse.

Mustad terroristid avaldasid Rodeesia üksustele vähest vastupanu ja põgenesid kiiresti linnast.

Liitunud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär Kurt Waldheim mõistis Rodeesia üksuste sissetungi Mosambiiki teravalt hukka ning nõudis, et Rodeesia tõmbaks kiirelt oma väed kohe välja võõralt territooriumilt.

Tööpuudus Kanadas suureneb

OTTAWA — Kanada valitsusasutuste uurimuste kohaselt ei ole Kanadas lähemate aastate jooksul ette näha tööpuuduse vähenemist. Ennustatakse isegi, et lähema kahe aasta jooksul tööpuudus veelgi suureneb ning tõuseb rekordtasemele 1979. aastal. Kalkuleeritakse, et Ontarios jääb tööpuudus püsima umbes praegusele tasemele, mis on 6,2 protsenti tööjõu koguarvust.

Carter otsib sõprust Castroga

WASHINGTON — Ühendriikide president Jimmy Carter mainis, et ta on saatnud Kuuba peaministrile Fidel Castrole isikliku läkituse, milles ta on avaldanud soovi Kuuba ja Ühendriikide vaheliste suhete lähendamiseks ning on saanud Castrolt samalaadse heasoovliku vastuse. President märkis, et täielik sõprus Kuuba ja Ühendriikide vahel on tema suuremaks sooviks.

Suur väljamüük — 20% HINNAALANDUST

Mõned kaubad müügil 20—50% hinnaalandusega

SUOMI-AITTA

ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST

2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ○ TELEFON 483-6650

Äri lahtioleku ajad: teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30 ja laup. 9.30—5.30. Esmaspäeviti suletud.

H. KIVI
INCOME TAX & INVESTMENT CONSULTANT
TEL. 759-3588
50 MUNSON CR. SCARBORO, ONT.

FINN TASTE BAKERY

7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824

Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.

Äri avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4. (Esmaspäeviti suletud)

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hind reedel, 27. mail $5.15

Walwyn, Stodgell, Cochrane Murray Ltd

145 King St. W., Room 1900 Toronto, Ont. M5H 1J8.

Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

Teen igasuguseid

MAALRITÖID

seest ja väljast, tapeedid ja „Vinyl". Üle 20 a. kogemused.

Tel. 769-8038

Stipendium Jüri Mandre nimeliselt muusikafondilt

Jüri Mandre Muusikafondi juhatus otsustas oma koosolekul 5. mail Baltimores anda esimese, $200 suuruse stipendiumi, ühele eesti keelt valdavale muusikaüliõpilasele.

Sooviavaldused koos eluloolise ja õpingut käsitavate andmetega ning kahe soovitaja nimega palutakse saata hiljemalt 1. septembriks 1977. a. aadressil: Mandre Muusikafond, c/o Mrs. Anne Deklau, 9245 W. Stayman Dr., Ellicott City, Md. 21043.

Raamat eesti ajakirjandusest

Leho Lumiste, Eesti ajakirjanduse ajalugu. Välis-Eesti & EMP, Stokholm 1977. 269 lk.

Leho Lumiste oli produktiivne kirjamees, kes peaaegu kõigile pagulaseesti ajalehtedele väga mitmekülgset kaastööd saatis. Töötades Saksamaal ühe sealse väiksema ajalehe juures tõusis ta talituse tehnilisest tööjõust toimetuse poolele ning saavutas oma igapäevase töö kõrval Müncheni ülikoolis doktorikraadi praktilise ajakirjanduse ja ajakirjandusliku psühholoogia alal. Ajakirjandusliku tegevuse kõrval kirjutas ta reisiraamatuid, ülevaateid kodumaast ja biograafilised jutustused A. H. Tammsaarest ja O. Lutsust.

Viimase teosena oli tal valmimas ülevaade „Eesti ajakirjanduse ajalugu", aga ootamatu surm 29. juunil 1974 lõpetas ta elutegevuse. See jättis lõpule viimata ja viimistlemata ta südamelähedase töö eesti ajakirjandusest. Pärast mitmeid kirjastamise võimaluste otsimisi kirjastas selle lõpetamata kujul Välis-Eesti & EMP, testamenditäitja Eve Kruusimägi „korraldusel ja majanduslikul toetusel". Silumaks töö lõpetamata vormi võttis redigeerimise ülesande omale ajakirjanik Jüri Remmelgas.

L. Lumiste on kogunud oma materjale väga mitmest allikast, osa neist ka kodumaal ilmunud väljaandeist, sest paguluses pole meil vastavaid arhiive vajalike materjalidega tutvumiseks. Enne oma surma jõudis ta need materjalid järjekorda asetada. Tegemata jäid aga viimistlemises olevad ühtlustamised, kompositsiooni organiseerimine, viited allikmaterjalidele, kasutatud kirjanduse loetelu, sellise raamatu juures eriti vajalik nimede register — kõik see, mis materjalide kogule teadusliku olemise ilme ja laadi andnuks. Viimistlemisega saanuks välditud ka sagedased kordumised, oleks suudetud luua kindlam osade vaheline tasakaalustus, mis praegu jätab väga mosaiikse, iseseisvaist osadest koosneva kokkuseade. Ka ilmenuks viimistlemise käigus mitmed nimede puudumised, samuti ajalehtede nimed, mis märkimata jäänud. Ajakirjanduse doktorina oli ta vägagi teadlik milliseks töö pidanuks saama ja ta kiirustas selles suunas nagu aimates, et suudab vaid materjalid kokku koguda, aga lõpetamiseks jäi elupäevist puudu. Testamendi täitja on südameasjaks võtnud teose väljaandmise ja usub, et sellega on siiski mingil määral leitud koht L. Lumiste ajakirjanduslikule uurimistööle.

Eesti ajakirjandusel on eesti rahvusliku ja iseteadvuse kujunemisel olnud väga tähtis osa. Arvestades esimestest lühiajalistest väljaannetest, on eesti ajakirjanduse iga üle 200 aastane. See on eesti kultuuriajalugu milles kõik rahva arenguetapid ja sündmused on paiga leidnud. Ajalehed on ilmunud eesti rahva õpetuseks nende teadmiste esialgsel väga algsel kujul, kuni ajaleht sai eesti rahvale omaseks ja on seda alati olnud koondades ja teenides nende ühiskondlikke vajadusi.

L. Lumiste alustab oma ülevaadet eesti ajakirjanduse esimeste katsetega, kuni Jannseni „Perno Postimees" jääb pidevalt ilmuma. Ta vaatleb ajalehtede raskusi Vene tsaarivõimudega, sakslastega ja eestlaste omavahelise võitlusega, andes põnevusega loetava teose, mille iseloom on biograafiline ajakirjanduse lugu, kus selle vähemteaduslikkus kergendab laiemale lugejaskonnale vastuvõttu.

Omariikluse aegne eesti ajakirjandus on olnud väga arvukas, igal alal on ilmunud oma erialalisi ajakirju. Pärast 1934. antud seadused siiski piirasid tunduvalt ajakirjanduse vabadust ja J. Remmelgas redgeerijana annabki oma „järelsõnas" nükke, et teos polevat ajakirjanduse ajalooks kujunenud sel põhjusel, kuna „andmed eesti ajalehtede ja ajakirjanduse olukorrast vaikival ajastul, s.t. 1934. a. 12. märtsist peale kuni N. Liidu esimese okupatsiooni alguseni 1940. a. 22. juunis puuduvad. 12. märtsil 1934. a. lakkas Eestis eksisteerimast demokraatlik riigikord, demokraatia üldise mõiste kohane vaba ajakirjandus ja ka rahva demokraatlikud vabadused, mis selle teose ilmumiseni pole veel taastatud, kuna ka uus vägivallatsev võim ei taastanud ajakirjanduse vabadusi" (lk. 259). Selline „pookoks" L. Lumiste teosele on liiga meelevaldne arvestades Lumiste eesti noortele määratud kirjutistes valitsevat rahvuslikku vaimu, ega täienda sisuliselt käsitluse all olevat ajajärku puudujäänud faktilisте andmetega.

Vaatamata oma puudustele on see siiski sellisenagi väärtuslik kogumik materjale, mis annavad küllaltki ülevaatliku pildi ajakirjandusliku sõna elukäigust. Ka raamatu välimus on ajakirjanduslik, esiküljel nelja iseseisvuseaegse, tagaküljel tsaariaegse ajalehtede esikülgede fotod. Miks aga kirjastus on lehekülje marginaalipinna nii nudiks lõiganud kaotades vajaliku minimaalse esteetilise nõude raamatu kujundamises jääb selgumatuks; see võinuks vähemalt „Maarjamaa" raamatute formaadis olla.

HANNES OJA

RISTSÕNA NR. 933

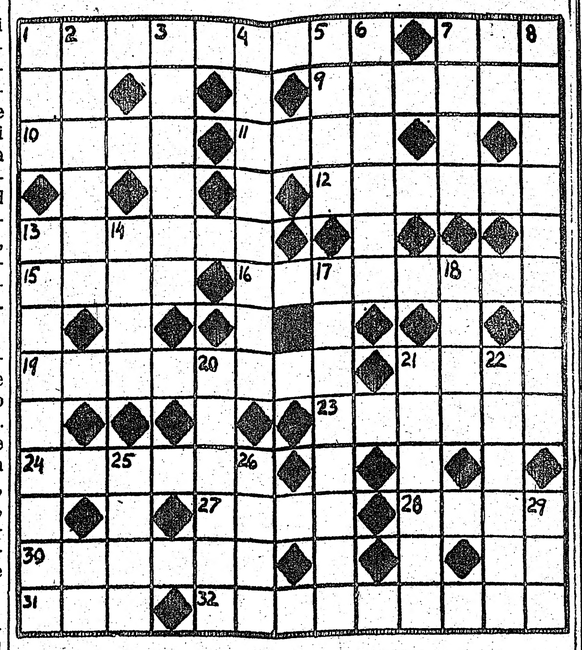

Põikread: 1. Pealinn Euroopas, 7. Mõiste pallimängudes, 9. Elab kõrvalmajas, 10. Riietusese, 11. Löökpill, ka signaaliandmise vahend, 12. Isik kõrgemast seisusest, 13. Katki, tükkideks, 15. Võõrasisa, 16. Reserv, varu, 19. Pealetungil, 21. Piirkonnad, 23. Anno ... — väljend ladina keeles, 24. Odraleib, 27. Vihmapiisk, 28. Ese ahju juures, 30. Oudselt vastik, 31. Kirg, 32. „Lindude riik" Eestis.

Püstread: 1. Akad. Spordiklubi — lüh., 2. Kuju „Tõde ja õiguses", 3. Suurte lahingute paik Põhja-Aafrikas II maailmasõja ajal, 4. Raskesti läbipääsetav mets, 5. ... Karenina — L. Tolstoi teos, 6. Sellise kassi suhu ei jookse hiir, 7. Kaini vend, 8. Teaduslik teos, uurimus (käändevormis), 13. Ado Grenzsteini pseudonüüm, 14. Kivihunnik, 17. Ungari helilooja, 18. Veelinnu, 20. Lugupidav, 21. H. Visnapuu luuletuskogu, 22. Portugali asumaa Aafrikas, 25. Territoriaalne ühik, 26. Karjumine, 29. Tuntud rootsi kirjaniku eesnimi.

RISTSÕNA NR. 932 LAHENDUS

Põikread: 1. Kühvel, 5. Koolnu, 9. Ametüst, 10. Laup, 11. Bass, 13. Taar, 15. Eevi, 17. Ost, 18. Akord, 21. Ait, 22. Rettu, 23. Eelis, 24. Kabel, 25. Kihnu, 27. Tabav, 30. Ina, 31. Serva, 34. Ani, 35. Tell, 37. Oleg, 38. Leib, 40. Sell, 42. Trudeau, 43. Saatus, 44. Mudane.

Püstread: 1. Kantor, 2. Vaar, 3. Emu, 4. Lepik, 5. Kübar, 6. Osa, 7. Otse, 8. Uurits, 10. Latt, 12. Seal, 14. Aseaine, 16. Viimane, 18. Aukus, 19. Oober, 20. Delta, 25. Kitsas, 26. Hall, 28. Ball, 29. Vigane, 32. Embus, 33. Vasem, 36. Lett, 37. Olud, 39. Iru, 41. Eau.

Aavo Pikkuus tuli esimeseks

Varssavi-Berliini ja Praha vahelise jalgrattavõidusõidul tuli esimeseks eestlane Aavo Pikkuus kelle ajaks sel umbes 1500 km pikkusel distantsil oli 39.27.40. Teiseks tuli poole minuti võrra nõrgema ajaga venelane Vladimir Osokin, 39.28,10, kolmas poolakas Tadeusz Mytnik, neljas tshehh Jiri Skoda, viies sakslane Siegbert Schmeisser.

Grupitulemuselt oli parim N. Liit 118.32.02 koguajaga, teiseks idasakslased ja kolmandaks tshehhid. Soomlased jäid 19. kohale.

Täieliku üllatuse valmistasid abielupaar Anton ja Ede Männikule nende lapsed, kes korraldasid vanema poja kodus Pennsylvanias austamisõhtu oma vanemate abielu-juubeli tähistamiseks. Austamisõhtust võtsid osa ka töökaaslased ja lähemad sõbrad. Pidulisi oli üle seitsmekümne.

„VABA EESTLASE" TALITUSES

RAAMATUID

müügil	Hind $	Saatekulu ¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklaas	2.50	15
Ravimtaimed, 259 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	4.50	15
„Triinu" üksiknumbreid	1.25	
K. Inno — Tartu University in Estonia	8.50	40
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	3.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	85
Leho Lumiste — Alamuse Andres — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.30	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad II	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	10.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

ARVI KORK

MEHHIKO TEEL

12.

Tuba paistis puhas ja korralik, aga ainult ühe laia voodiga. Tahtsin juba õiendama hakata, aga siis lõin käega. Ütlesin ju indukale, et tahame kahekesi magada ja siin oli kaheinimese voodi sees, eks ole? Nurgas oli sedasama sorti jääkapp, mis El Matador'iski — tabalukk ees, mille ta meile avas. Siis soovis ta meile „buenas noches" valgekihvalise irvitusega. Ilmselt pidas ta meid paariks ... noh, teate küll, niisugusteks ... Hea küll, las läheb põrgusse ja peab seal oma plaane. Jootraha me talle ei annud.

Tegime endale veel mõned kõvad rummi-dringid ja siis keerasime magama. Eks homme ole ka päev. Voodi oli lai küllalt, nii et kahekesi ära mahtusime ja jäi veel ruumi ülegi.

Kiiv hakkas juba varsti norskama, aga ma ei saanud hästi magama jääda. Toas oli küll mugav jahe ja külmad joogid olid käe-ulatuses, aga kuidagi moodi õõnes tunne oli. Olin peaaegu kindel, et ma ei olnud eksinud, ja et vanal Vittoriol oli meiega kurjad plaanid. Siin me nüüd olime. Kahekesi, keset võõrast maad, jäetud üksi ja omapead küll praegusel momendil, aga võibolla just praegu jagati meie küttidele nende jahiload? Kuhu pidime end homsel päeval pöörama? Kas Mexico City'sse? Aga igal juhul pidin ma hotellist läbi käima ja oma varanatukese ära tooma. Samuti olid Kiivi kohver ja toaleti-asjad veel seal. Kui päeval läheme ja asja ettevaatlikult ajame, võibolla saab veel terve nahaga minema? Ega nad päise päeva ajal meid vägise ikka ära vedada julge?

Lõpuks lõin selle juurdlemise peale käega ja sulgesin ka silmad. Küll kuul kelmid märgib, ja kõik need teised sõnad. Tuleb lihtsalt silmad-kõrvad lahti hoida ja olukorda ära kasutada, see on kõik.

V PEATÜKK: LUIS JOSE MARIA LOPEZ Y NOVARRO

Kiiv norskas alles, kui hommikul üles ärkasin. Väljas oli juba suur valge ja tänavalt kostis liiklusmüra. Kargasin voodist välja ja tõmbasin püksid jalga. Lähen käin hotellis ära, otsustasin. Las Kiiv põõnab. Tõmbasin taskuraamatust lehekese ja trükkisin sellele: „Lähen Matadori meie asjade järgi. oota siin, kuni tagasi jõuan. Harv." Siis surusin sombrero silmile ja läksin välja.

Päevavalgus näitas, et ega sel motellil siin olnud viga midagi. Kabiinid olid ehitatud ümber pika lookleva ujumisbasseini, siin-seal oli lillepeenraid ja lamamistoole. Lahtise rõduga söögisaali poolt turi isuäratavat kohvilõhna. Peaaegu oleksin ka sinna läinud, aga siis otsustasin, et käin enne Matadoris ära. Pärast võime koos hommikeinet võtta ja nõu pidada. Ma marsin lihtsalt sisse, võtan meie kaks kohvrit, maksan arve ära ja koergi ei häugu. Katsugu vana Vittorio meid siis nii lihtsalt üles leida. Võibolla lendame veel täna minema, Mexco City peale.

Jõudsin välja rannapromenaadile ja vaatasin ringi. Ümberringi sibas valgesärgilisi, tõmmude nägudega, tuhmide klaas-küllu-silmadega inimesi — ilmselt oli proletariaat tööle minemas. Välismaalasi polnud näha — need nähtavasti magasid veel. Taksosõhvreid polnud ka kuskil. Lõpuks siiski leidsin ühe — kellegi väga tumeda, peaaegu neegrisarnase jumega vanaldase selli, kes sadamasilla ligidal oma Volkswagen-taksos lehte luges ja kohvi jõi, sandaalides jalalabad poolpõiki kõnniteel.

„Holà, senor", algasin mina, „como mucho al Hotel el Matador?" Et hallo, härra, kui palju maksab sõit Matadori hotelli?

„Nada", vastas too isand. Mitte midagi. Soovis ta mulle tõesti ilma rahata sõitu teha? Kui ta mind sedasi seal nõutult seismas nägi, võttis ta uue lonksu oma kohvitassist — see oli pabermassist tass, ameerika kultuur on jõudnud igale poole — ja ütles selgituseks: „Breakfast time, senor." Et temal on hommikusöögi aeg.

No temal võis ju hommikussöögi aeg olla, aga minul oli reisimisaeg. Ja paarkümmend peesot oli mul veel taskus kah. Tõmbasin need välja ja hoidsin need tal nina all.

„Kakskümmend peesot — El Matadori ja tagasi. Võtab ainult pool tundi. Okei, Companero?"

Taksojuht ei soovinud nii kergesti vedu võtta.

„Hiljem", ütles ta, „kui olen hommikeine lõpetanud."

Ei aidanud midagi, pidin istuma ja ootama, kuni ta oma kohvi ära jõi ja saiarullikesed ära sõi. Tegin niikaua piipu ja vaatasin merele. See näis täna hommikul pisut nagu tormine ja hall. Paremal pool läks maanina sügavasse mere sisse ja oli üleni uhkete villadega kaetud, mis mööda mäekülge üles näisid ronivad. Seal pidid elama mitmed tähtsad mehed, nagu filmitähed ja poliitikud. Teiste hulgas pidi ka filmitäht John Wayne seal majaomanik olema. Ja Mehhiko kuulus koomik Cantinflas pidi seal suvilat pidama. Seesama Cantinflas, kes esines filmis „80 päevaga ümber maailma", kus ta mängis selle maailmarändava inglase, Phileas Fogg'i prantsuse teenrit Passpartout'd.

„H'okei", ütles lõpuks see mustanäoline autosõhver, „vamonos!" Läheme. Seega me võisime sõita.

Ronisin tahaistmesse ja sell lõi masina käima. Kõhides läks vana Volks mööda rannapuiesteed lõuna poole.

„Senorile ei meeldi enam El Matador, et ta soovib sealt ära kolida?" alustas autojuht juttu, ilmselt juba paremas tujus, kuna tal soe „cafe con leche" kõhus loksus. Mina aga olin veel ikka ilma kohvita. Seepärast vastasin ma päris järsult.

„Ei meeldi", vastasin, „närune koht — nagu kogu see Acapulco."

„Aga senor", näis autojuht shokeeritud, „Acapulco, see on Vaikse ookeani juveel ..."

„Kõrged kastehitused", urisesin mina, „ja viltuvajunud palmiokstest hurtsikud."

„Aga senor peab aru saama, Mehhiko on vaene maa ...", alustas ta seda hariliku mehhiklaste nutulaulu. Mulle oli sellest kõrini.

„Miks on Mehhiko vaene maa?" tahtsin ma teada. „Kas polnud Mehhiko üks rikkamatest maadest Ameerikas, kui Kolumbus tuli? Kas ei söönud atsteegid oma maisiputru kuldtaldrikuilt ja joonud oma oakohvi kuldtassidest? Kas ei ole Mehhiko täis igasuguseid maapõuevarasid, õli, igat sorti mineraale? Kas ei ole Mehhikos ligi 60 miljonit töövõimelist inimest, kes kõik oleks võimelised midagi tootma, selle asemel et gringodelt peesosid manguda ja prügikastist kapsalehti korjata? Miks on Mehhiko vaene maa?"

See võttis autojuhi alguses tummaks! Aga siis ta otsustas, et see on muidugi välismaalaste süü.

„Los Gringos!", teatas ta, „nemad en meid paljaks röövinud! Nagu te ütlesite, oli Mehhiko rikas, kui Kolumbus tuli — aga peale seda hakkas ta kohe vaeseks jääma. Teie ja teie kaasmaalased, senor, on ta paljaks röövinud ja röövivad veelgi ..."

„Pullisitt", vastasin mina, „mina pole Mehhikost midagi röövinud, ja mu kaasmaalased veel vähem, sest mina olen eestlane. Eestlased toovad Mehhikosse ainult dollareid, kui nad siin käivad, ja selle eest saavad nad ainult sõimata ja ..."

Autosõhver lõi üllatusest peaaegu pidurid põhja.

„Senor on eestlane?", küsis ta, „Estonia-maalt?"

Ilmselt oli vana päris haritud mees, ei oleks oodanud.

„Oled juhtunud kuulma?" imestasin mina.

„Aga muidugi — Estonia on ju üks 15-est Nõukogude vabariigist, mis moodustavad Nõukogude Liidu. Estonia ühines Nõukogude Liiduga just enne Teist maailmasõda, et end fashistide eest kaitsta. Sel juhul, kui tõesti eestlane olete, võtan oma sõnad tagasi ja nõustun, et teil on õigus meid arvustada! Da Zdrazdvujet!" Ja ta tõstis oma tahmast rusikat. Ennäe — oli tegemist teadliku kommunistiga.

Kas pidin talle nüüd uuesti peale hüppama? Milleks? On see minu ülesanne, igat Mehhiko tahmanägu demokraadiks pöörata? Või kurat teab, kui ma tema asemel oleksin olnud ja mu naised-lapsed pilliroohütis elaksid, võibolla oleksin ka bolshevik?

„Mis su nimi on, Companero?" küsisin ma.

„Luis Jose Maria Lopez y Novarro, senor!" vastas taksojuht uhkelt. „Minu soontes voolab nii atsteegi kui hispaania verd, seega olen tõeline mehhikano, senor Estonian — Camarada!"

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 226, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401, EM. 3-4451
Obnti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
485-6365, 429-4944

Noorte mõtteid ja seisukohti Trenti seminaris

Trenti ülikoolis, Ontarios, Eesti Liit Kanadas korraldusel äsja toimunud ühiskondliku noore juhtkonna seminaril arutleti diskussioonigruppides paljusid meie ühiskondlikke probleeme. Allpool anname kokkuvõtliku ülevaate nende gruppide tegevusest ja seisukohtadest.

Gruppi, mis käsitas edasiviivaid ja pidurdavaid tegureid meie organisatsioonide töös, juhatas Katy Lindre. Kõnelustel avaldati järgmisi mõtteid:

— Eestlased on üldse tagasihoidlikud ja individualistlikud inimesed. Nad ei ole head suhtlejad teistega.

— Meil on palju organisatsioone. Vahel on organisatsiooni juhatused ilma liikmeteta. Ei informeerita küllalt üksteist. Kui informeeritakse siis sageli ka kritiseeritakse.

— Jääme on üritustega sageli hätta. Üritused satuvad sageli samale ajale, ehkki kalender on olemas.

— Vanemad inimesed ei julgusta noorte tööd organisatsioonide juhatustes. Kui noored on juhatustes, siis tunnevad nad, et nad on seal jälle vanemate kontrolli all.

— Noored kardavad oma keele pärast aktiivsed olla. Kui ütled midagi, siis pärast parandatakse, et nii ei ole õige ennast väljendada.

— Eestlased ei tunne huumorit. Peaksime hakkama õppima vähemalt sõbralikult kaklema.

— Eestlased ei taha kellelegi tänu öelda. Inimesed kaovad töö juurest kibedusega. Nad on teinud head teha aga keegi ei ole seda märganud. Näitame heatahtlikkust selle asemel, et teisi organisatsioone kritiseerida kuhu me ei kuulu. Kui teine organisatsioon on midagi head teinud, tunnustame seda. Püüame omi asju veel paremini teha.

— Noored ei loe läbi teateid nagu seda tuleks teha ja paljud asjad lähevad prügikasti. Kõige efektiivsem töömeetod on isiklik side. Telefoni tuleb rohkem kasutada sõnumite edasiandmisel ja arutamisel.

Diskussioonigrupp, mis käsitas sidestust. Juhatasid Jaan Lepp ja Toomas Kütti.

— Kriitikat on palju, kuid positiivset kriitikat vähe.

— Inimesed muutuvad moodsas elus liiga mugavaks ja ka teistega suhtlemise osas ollakse rohkem mugavuse pinnal.

— Meil on palju erialalisi organisatsioone ja neid võimalusi tuleks kasutada oma huvialade harrastamiseks. Peame rõhku panema eestlistele aladele. Muid asju saab ka Kanada ühiskonnas viljeleda.

— Eesti Päevad ja teised suurüritused on head vahendid oma-

Noored kuulajad jälgivad huviga ettekandeid "Trent" seminaris. ELK foto

vahelisteks sidemete arendamiseks. Katsume seda teha ka mujal.

Diskussioonigrupp, mis käsitas meie organisatsioonide juhtimise küsimust. Juhatas dr. Jaan Roos.

— Meie ühiskond vananeb ja sellega ühenduses mõtlemisviis.

— Vanad ütlevad, et nad maksavad E. Vabariigis saadud hariduse eest oma võlga tagasi. Noortel pole millegi eest võlga tasuda.

— Tunnustuse saamine väikeses grupis on kergem.

— Paljud on eemale jäänud meie ühiskonnast ka liiga intensiivse töö pärast.

— 40-ndate aastaliste grupil on vaja kasvatada oma lapsi. See on suur töö ja sellepärast ei saa nad alati maksimaalselt juhtival kohal kaasa lüüa.

— 20-nelistel on takistuseks keel. Kuid motivatsioon tegutsemiseks on suurem kui teistel gruppidel.

— Eesti keele oskuse osas peaks tegema uurimusi. See aitaks ehk motiveerida keele õppimist.

— Meil on vaja sügavamat ühiskondliku planeerimist. See nõuab tööd ja aega.

— Meil peaks olema organisatsioonide jaoks tsentraalne sekretariaat nagu Eesti Liidus on seda räägitud. Siis saaks kirjad korralikult vastatud jne.

Kõnesituse grupp.

Noorte kõnesaavuse arendamisel on oluline esmajärjekorras sõnavara suurendamine. Noored peaksid õppima kõnelema rohkem mitmepärast sõnavara vanematest inimestest. Ka peaksime kõrva juurde tõusma, kui nad Eestis pole käinud. Tuttavate sõnade kasutamisel peab silmas pidama, et me kuulu eesti keele viljakaks ja et arendaks nagu on juhtunud prantsuse keelega Quebecis.

— Tuleks korraldada vestlusega võistlusõhtuid.

— Tuleks kaaluda põhjalike kõnevõistluste korraldamist Torontos, millele lastes viibiksid ... kaasa lüüa. Ta on ka nõus suuremate kõnede puhul noori aitama kõnede koostamisel.

— Kõnelemisest huvitatud grupp vaatis Helle Vausi esitatud noorte vaated ülikoolist.

— Eesti organisatsioone palutakse kutsuda kõnelejaiks noori, et neile anda võimalust oma mõtete väljendamiseks.

— Noored tahaksid kõnelda Eesti Liidu ja Toronto Eesti Seltsi ettevõtmistes "Kodu" eeloleval ajal.

Philadelphia Eesti Segakoori juubelikontsert

30. aprillil toimus Philadelphia Eesti Segakoori 25-a. juubelikontsert Maimo Miido põhjaliku taktikepi all. Koorivanem R. Kasekaar tervitas külalisi, mille järele koorijuht tutvustas humoorikalt eeskavavaid laule.

Kavas esitati eesti heliloojate E. Võrgi M. Saare, E. Oja, J. Jürme, E. Tubina ja R. Tobiase kompositsioone.

Pärast kümnendat laulu koorivanem andis lühikese ülevaate koori tegevusest 25 a. kestel. Tunnustust jagati koorilikmetele, kes koori asutamisest saadik kuni tänaseni on laulnud kooris: A. Sarapuu, E. Sarapuu, E. Krinis, L. Toots, M. Stansbery-Toots, L. Taarmel-Toots, J. Tuvikene, V. Nirgi, Alice Aitok ja Arnold Aitok.

Mälestati surma läbi lahkunud kauaaegset koorijuhti Viktor Mändveret, koorililkmeid O. Talvetit, pr. Kristjansenit, Martha Luike ja Rutt Tuvikest.

Järgnevalt esitas koor veel viis laulu: T. Vettik — Kaera-Jaan, M. Saar — Mardipeole, R. Päts — Pulmalaul, R. Ritsing — Kõrr-Kõrr ja M. Härma — Tuljak. Hoogsat „Pulmalaulu" juhatas esmakordselt noor abikoorijuht Krista Aitok.

● Tartu Ülikooli endine majandusosakonna revident-instruktor Richard Liivamägi perekonnaga töötab arveametnikuna Winnipegis. Abikaasa on ühes koolis kokaks. Vanem poeg elab insenerina Inglismaal, noorem õpib inseneriteadust ülikoolis. Nad külastasid hiljuti Inglismaad, kus nende poeg abiellus.

Kokaraamat lööb laineid

Pilk Los Angelese eestlaste seltskondlikule tegevusele

LOS ANGELES (VE) — Los Angelese linnanõukogu [illegible] seaduse, mille kohaselt alates 1. juulist tuleb iga elaniku vee kasutamist piirata 10 protsendi ulatuses. Seaduse mittetäitmise puhul järgneb trahv ning järjekordsel seaduse rikkumisel paigaldab maja veejuhtmesse vee sissevoolu kontrolliga ning viimase kahjustamisel keeratakse vesi kinni. Asi on selles, et Kalifornias valitseb põud, kuna hiljuti tabas Los Angelese linna kolme päevane vihmatorm ning tänavad nägid välja kui [illegible]. Samuti on kõik mäenõlvad kevadisel [illegible]. Probleemiks aga on Põhja Kalifornia sademete vähesus ning [illegible], kus lume sulades tuleb Lõuna-Kaliforniasse 70 protsenti vajalikku vett. [illegible] ning restoranides serveeritakse klaas vett ainult kui küsitakse seda nõuab.

Küljegi oma igapäevast elustiili [illegible], siis eestlaste seltskondlik tegevus Los Angeleses areneb vana viisi kiire tempoga. Kõige rohkem lainete lööb eesti kokaraamat, mille levik on ikka suur. Ka teine trükk on läbimüüdud ja hiljuti valmis kolmas trükk. Ühe eesti kokaraamatu omanikuks on ka Ühendriikide presidendi abikaasa Rosalyn Carter. Viimati on tema venna abielus Chicagost pärit eestlanna Arne Plaatsi Smithiga, kes kinkis need kokaraamatu presidendi Carteri ametisse vannutamise juures Washingtonis.

Rosalyn Carterilt tuli tänukiri, milles mainitakse, et ta harrastab kokakunsti ning eesti kokaraamat saadab palju häid retsepte.

Ka ameerika meedia on avaldanud palju tähelepanu raamatule. Ta on ilmunud paljudes ameerika ajalehtedes intervjuud kokaraamatu koostajast Viivi Piirisillast koos ... Kirjeldustes on puudutud ka suur pilk Eesti ajaloole, praegusele Eesti okupeeritud olukorrale ning eestlaste tegevusele välismaal. Aprilli kuu alguses toimus Kalifornia raadiojaamas KPFK tunnipikkune intervjuu Viivi Piirisillaga, kus ta rääkis eesti toidukunstist, eesti ajaloost ja eesti organisatsioonidest Los Angeleses, Ühendriikides ja Kanadas.

Esmaspäeval, 23. mail esines rahvariides Viivi Piirisild poolekunnilises televisiooni saates „Woman-Real ta Reel". See saade korrati laupäeval 28. mail. Saade algas lühisõnutega eesti kokakunstist ja raamatu koostajast Viivi Piirisillast.

Järgnevalt V. Piirisild rääkis eesti ajaloost, Eesti geograafilisest asukohast ja et ta põgenes 1944. aastal Eestist kui kommunistid vallutasid selle maa.

Ta andis selgitusi eesti rahvariiete kohta, eriselt rääkides oma Muhu rahvariiete valmistamisest, eesti naiste tegevusest välismaal, eesti kokakunstist ning eestlaste tegevusest välismaal.

Aprilli kuus toimus ka „Maailmaküsimuste Nõukogu" (World Affairs Council) korraldusel Los Angelese Hilton hotellis lõuna, kus esines sõnavõttudega 15 N. Liidust saabunud kommunistlikku tegelast, nende hulgas kaks tallinlast — Kaarel Pajumägi ja Enn Ehala. Ligi 500-pealise kuulajaskonna hulgas viibisid kogu Americans for Congressional Action to Free Baltic States juhatus ning Eesti Rahvuskomitee USA's esindaja Lõuna-Läänerannikul Avo Piirisild. Kõnelejatele oli lubatud küsimusi esitada, mis tulid sisse ainult kirjalikult. Küsimused vaatasid läbi N. Liidu grupi juht ja Novosti uudisteagentuuri poliitiline kommentaator Spartak Beglov, kuid ükskõik küsimusele vastust ei antud. Avo Piirisild esitas Pajumägile küsimuse kui kaua peab Eesti sõjaline okupatsioon, et varustada oma partei [illegible]. Küsimusele vastust ei saadud. Ehala tuli vastama küsimusele, kas Nõukogude Venes ja Eestis toimub vähemusrahvaste tagakiusamist. Vastus oli [illegible] ning kui [illegible] Lenini ordeni kavaleri Ehala vestlusel vastus oli [illegible] ... Kohaosi esinenud Pajumägi küsiti, kas on tõsi, et isiklikud maalapipidajad produtseerivad nii palju aedvilja, et seda jätkub ... Vastus oli segane.

Pajumägi rääkis piima- ja lihatoodangust ning lisas, et vanemad inimesed peavad isiklikke maalapikesi, kuid nooremad puudub selleks huvi ja selleks puudub ka tarvidust.

Hiljuti toimus ka Los Angelese Eesti Pensionäride Klubi aastakoosolek ja esimeheks valiti tagasi dr. Aleksander Massakas. Klubi toimub iga kuu koosviibimine Eesti Majas koos eine ja referaadiga. Seekord viibisid ka Los Angelese linna esindajad üldkoosolekul, kus nad tunnistasid, et eestlaste koosviibimised on kõige huvitavamad, sest need sisaldavad kultuurilisi ettekandeid ning alati on valmistatud maitsev lõunasöök.

Aprilli lõpul toimus ka Eesti Maja korraldusel maipidu, kus eestlased pakkusid kirevat kaba... Järgmisel päeval korraldas EELK LA kogudus ja Los Angelese Eesti Täiendusliku emadepäeva aktuse, kus kooli õpilased esitasid [illegible] ... ning tagapõhjaks ...

15. mai nädalalõpp kujunes külli pikkuseks, kus toimus koondlust samal päeval EELK LA koguduse tähistas oma 27. aastapäeva pidulike teenistusega ja koosviibimisega Hollywoodi kirikus. Samal päeval toimus ka San Diego ja Orange rajooni eestlaste piknik Life Oak County pargis Fallbrookis. Pikniku peakorraldajaks oli Lembit Palm-Leis ja osavõtjaid oli 55 püris. Samuti korraldas Kalifornia osariigi Republikaanide Rahvuste Komitee oma aastase konverentsi Holiday Innis Hollywoodis. Üritusel oli peakõnelejaks Los Angelese linna politseijuhtam Ed. Davis.

V. P.

Soome sõjalaev külastas Tallinna

N. Liidu sõjalaevad külastasid möödunud septembris Oulut. 20. mail saabus Tallinna ametlikule sõprusvisiidile Soome merejõudude vahilaev „Uusimaa". Külastuse juhiks oli I järgu kapten Jorma Haapkülä.

Sissesõidul Tallinna sadamasse tervitas laeva N. Liidu sõjalaev ja heiseti lipud. Külaliste vastuvõtuks oli sadamas üles rivistatud auvahtkond, mängiti Soome, N. Liidu ja okup. Eesti riigihümne. Soome meremehi võtsid vastu Tallinna garnisoni juhtkonna esindajad, NSVL-Soome ühingu Eesti osakonna esimees K. Krell ja teised tegelased. Soome laeva juhtkond tegi sõprusvisiidi Tallinna linnapeale, kontradmiral L. Zarubinile ja Tallinna linna komandandile.

Samal päeval korraldas kapten J. Haapkülä sõjalaeval vastuvõtu ajakirjanikele, kus ta rõhutas, et Soome meremeeste visiit on N. Liidu ja Soome sõprussidemete tõenduks ja avaldas veendumust, et heanaaberlikud vahekorrad nende maade vahel süvenevad. Selle tagatiseks olevat tähtsad dokumendid, mis Soome presidendi Urho Kekkose praegusel visiidil N. Liidus alla kirjutati. Pressikonverentsil viibisid vahilaeva „Uusimaa" komandör III järgu kapten Jaakko Porkka ja Soome Vabariigi Moskva saatkonna sõjaväeatašee kolonel Esko Pallasvirta.

Soome meremehed vaatasid Tallinna vaatamisväärsusi, külastades ka Tallinna tööstusi.

Suvine „Triinu"

Eesti kodude ja naiste ajakiri „Triinu" on raske toimetaja kaotuse üle elanud ja uueks toimetuseliikmeks Kanadas on kutsutud Malle Laansoo. Ajakirjal täitub käesoleval sügisel 25. juubeliaasta, mida kavatsetakse ka väljaspool ajakirja lehekülgedel tähistada.

Uue numbri avab õp. E. Lootsma lühikese juhendiga „usu ja jumalateenistuse aastaks". P. Kukasalu meenutab jaanipäeva pühitsemist Eestis. M. Raud arutab samaeba probleemi eesti abiellumise kommetes. Tanni Pillit on kirjutus Betti Alveri 70-aastaseks saamisel, antakse kirjeldus eestlastest sisearhitekti Vaike Radamuse tööst Ühendriikides. A. Soo vaatleb oskustööliste ettevalmistamist Eesti vabariigis, avaldatakse Asta Willmanni kõne Baltimores toimunud hiidlaste kokkutulekul. E. Vrager käsitleb lahkunud Artur Adsoni seost Hiiumaaga ja N. Peets vestleb ristseist Marokos.

Naistegevusest kirjutavad E. Jacobsen Nammar „Norra rahva rahvariided kahele naisele", M. Truuvert „Avalik kiri noortele emadele", S. Tomson „Eesti nädal" tuline üritus Rootsis, H. Kuuma „Rahvusvaheline gaididekaunide koostöö", J. Kurman kirjutab Eesti Naisliidu asutamisest New Yorgis, E. Klemmer lapiaste näitise muljeist ja E. Rabadik soome käsitööõpetajast Tyyne-Kerttu Virkkist.

Käsitöö ja kodupidamise alased on E. Runge Torma-Tartumaa naistevöörad. T. Kadakul tagide ja pühisilmadega kaunistatud pluus, E. Villigi Läänemaa vöökirjaga lauduna. A. L. Klemmeri Viru-Jaagupi motiividega kandekott, kuna lõpuks H. Jukkum annab retsepte suvesuviseks toitudeks. Lõpuks mälestuskirjutused N. Kuumale ja M. K. Korkile.

Nende kirjutiste vahele on paigutatud rohkesti luulet, nii eesti klassikute kui ka noorematelt aladelt Jakob Tamme, G. Suitsu, M. Underi, A. Willmanni, L. A. Parbo ja S. K. (Austraalia) värssidega. Pildirohkus on „Triinule" omane.

Mõisteti 489-kordselt eluks ajaks vanglasse

TEHERAN — Üks 50-aastane taimekasvataja Põhja-Iraanis mõisteti 489-kordselt eluks ajaks vanglasse, kuna ta oli vägistanud ja sooritanud muid süütegusid noorte tütarlaste vastu. Ametivõimud seletasid, et see kohtuotsus oli esimene sellesarnane maa juriidilises ajaloos.

Bittner's

Euroopamaitselised toidud
Lihasaadused & delikatessid

Tuntud kõrgekvaliteedilisi ja peenemaitselisi liha- vorsti- ja suitsutussaadusi ning delikatesse
LEIATE MEIE ÄRIDEST!

Peakontor: 21—25 Medulla Ave. Toronto 18, Ont.
Laod: Toronto, Montreal
29 ÄRI: Toronto, Montreal, Ottawa, Kitchener, Waterloo, Burlington, Hamilton, St. Catharines, Mississauga, London, Oshawa, Pickering

Aidake kaasa „VABA EESTLASE" levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 2. juunil 1977 — Thursday, June 2, 1977

KIREV MAAILM

PRAHA — Prahas toimus hiljuti komparteide nõupidamine ajakirja „Rahu ja sotsialismi probleemid" ümberorganiseerimise kohta. Moskva tahtis kasutada juhust ja suruda läbi resolutsiooni, mis mõistaks hukka „inimõiguste rikkumise läänes". Rida Lääne-Euroopa komparteisid, eriti Itaalia, Prantsuse ja Hispaania parteid (ka rootsi vkp) nõudsid, et resolutsioonis peaks juttu olema ka vastavatest probleemidest idas. Seoses ajakirjaga nõuti suuremat sõnavabadust ja õigust, avaldada eri vaatekohti. Tshehhi parteiideoloog Bilak väitis, et sisemisi vastuolusid ei tohiks väljaspoole näidata. Moskva ja Tshehhoslovakkia seisukohad jäid vähemusse.

TARTU — Tartu viimaste aastate tähtsamaks elamute ehitamise rajooniks on endise Annemõisa asemele ehitatud rajooni. Sinna kavatsetakse ehitada ka 9-korruselisi maju, mis on esmased Tartus. Suured individuaalelamurajoonid on Ropka, Tammelinn, Veeriku, Tähtvere ja Raadi. Viimasel ajal on nn. individuaalelamute ehitamine vähenenud.

NEW YORK — Neli Rastafari salaorganisatsiooni liiget Brooklynis seoti kinni ja lasti maha tundmatute poolt. Politsei leidis sündmuskohal marihuaana pakke. Rastafarid, missugune organisatsioon pärineb Jamaika saarelt, jumaldavad Etioopia ekskeisrit Haile Selassiet, kasutavad religioosseteks talitusteks marihuaanat ning nõuavad, et kõik neegrid pöörduksid Aafrikasse tagasi. Politsei andmetel on New Yorgis 3000 rastafarit. Nende tunnusmärgiks on pikad pletitud juuksed.

LONDON — Sir William Morgan, inglise kindral, kes aktsepteeris 1945. aastal saksa vägede kapituleerimise Itaalias, suri 85-aastasena.

ATLANTA — Sea-influentsa, mille vastu eelmisel aastal palavikuliselt ette valmistati ja mis siiski jäi tulemata, on ometi aprillis ühe surmaohvri nõudnud. Ohvriks oli S. Carolina teismeline tütarlaps, kes läks viirusliku kopsupõletikuga 30. märtsil haiglasse ja suri 12. aprillil. Veretestid näitasid, et tal oli olnud sea-influentsa. Tervishoiukeskus, kes uuris tema kodu, kooli ja temaga kokkupuutunud teisi inimesi, leidis, et mitmel neist oli influentsale sarnanev haigus.

NEW YORK — Kuigi praegu kurdetakse maailma madala moraalitaseme pärast, on Ühendriikides tehtud uurimusel selgunud, et 11% keskkooli õpilaste arvates on nende moraalne tase palju kõrgem kui oli nende vanemail. Kokku esitati sellekohane küsimus 27.000-le kooliõpilasele, kellest 11% arvasid, et nad on kõrgemal tasemel, 61% arvasid, et tase on sama ja vaid 28% arvasid, et praegune tase ei näi olevat enam nii kõrge kui oli nende vanemail. Ometi on see suhe muutunud madalamaks, sest viis aastat tagasi arvasid 18% end paremaks, 52% arvasid, et on samal tasemel ja 30% tundsid, et tase on muutunud madalamaks.

CHATHAM — Ühe farmeri koerad leidsid möödunud nädalal väikesteks osadeks saetud inimkeha tükke, mis olid heidetud lähedusel asuvasse sohu umbes 15 miili linnast. Nüüd on politseil õnnestunud isik kindlaks teha, kelleks on 18-aastane Monica Johnson Detroidist, kes arvatakse olevat mõrvatud 17. mail.

ROOMA — Kolm inimest rööviti Itaalias kolmel eri juhtumil. Ohvrid olid rikas tööstur, Rooma kalliskivide äri omanik ja Milaano apteeker. Usutakse, et röövimised on teostanud Mafia. Nende kuritegudega kokku on inimröövide arv maikuu keskpaiguks tõusnud Itaalias 33-le.

Montrealis õnnistati äsja pidulikult Jaani kogudu se õpetajaks õp. Heino Laaneots. Pildil näeme laulukoori K. Raudsepp jr. juhatusel jumalateenistuse ajal laulmas. Foto: E. Sügise

Kas maakera ilmastik on muutumas?

Hävitavad sündmused ähvardavad maakera kui ilmastik muutub

Ühendriikide ja kanada meteoroloogid on katsunud lootusetuse jonnakusega seada inimesi tõsiasja ette ja sundida valitsuse tuleviku suunistlejaid arvestama, et ilmastiku muudatuste nähete vastaste abinõude ettevalmistamisega tuleb alustada juba enne, kui hävitavad sündmused on käes. Sellekohast tööd on Kanadas teinud pensionieani jõudnud Patrick McTaggart, endine Kanada meteoroloogia teeninduse juhataja, Science Council'i peadirektor, kes elab Ontarios, Muskokas. Möödunud aastal käis ta ringi mööda maad ja katsus inimeste teadvusse luua ettevalmistuse vajadust suurteks ilmastikumuudatusteks, mis võivad mõjutada kogu rahva elu. Ta on selgitanud olukorda ja katsunud luua pilti sellest, mis võib juhtuda ja mida tuleks teha enne kui on liiga hilja.

Viimased kolmkümmend aastat on ilmastik olnud ebatavaliselt soe. Ilmastikustatistika näitab, et 1970. aastate ümbruses hea ilmastiku ajajärk äkki lõppes. Tähelepanekud näitavad, et selge taevas, kus Spitfire'd ja Messerschmidt'id sooritasid võitluslende Inglismaa kohal 1940, oli sooja ilmastiku perioodi tipuks ja on olnud meie eluaja rõõmuks oma soodsate ilmadega.

Selle järel soojuse ulatus paljudes maades maailmas, kuhu kuulub ka suurem osa Kanadast, on pidevalt kahanenud, viies paljud vastava ala uurijad ennustama, et uus jääaeg on tulekul.

Sellevastu soojus aga tõusis mõnes teises kohas ja viis asjatundjad omavahel eriarvamisele. Nüüd on pilt soojuse muudatusist saanud selgemaks ja maailma meteoroloogid ütlevad, et me oleme liikumas palju suuremasse äärmustesse soojuse ja niiskuse suhtes.

See tähendab lisanduvaid põuaaegu selliseid kui elati läbi 1970. a. Lõuna-Sahaaras ja möödunud aastal Euroopas. Teistel aladel see tähendab uputusi ja külmemaid talvesid. Tavalisele inimesele näib nagu oleks ilmastik muutunud hulluks, kuid McTaggart väidab, et tõeliselt on see tagasiminek „rohkem normaalsesse ilmastikku".

Viimastel aastatel on meteoroloogid sooritanud suure töö maakera mineviku ilmastiku kaardistamisel kogudes andmeid minevikutõendeist, mis on sama ebaühtlased. Selle kohta saadakse andmeid 1000 aastat vanade Kalifornia puuhiiglaste aastaringidest ja happe isotoopidest Uus-Meremaa koobaste mäekristallides. Nad on jõudnud selgusele, et mineviku ilmastik oli külmem ja vähem etteennustatav. Nad arvavad, et tõeliselt oli viimase aastasaja alguses „väike jääaeg". Nüüd on uurimused näidanud, et „mesinädalad" on lõppenud ja uude ajajärku kuuluvad Lõuna-Sahaara põuast põhjustatud laiale ulatunud näljahäda, hiigelkoguse madala järve tekkimine täjesti kuivale maa-alale Austraalias ja neljakordne juurdekasv Labradori rannikul olevaile jäämägedele selle aastakümne algaastail.

Kanadale, kus võitlus toimub olemasolu eest külmade talvede ja suvise kuumuse vahel, on ilmastiku muutumise tulemused väga suured. Kõik Kanada põllumajanduse tuleviku kavandamine, linnade areng, põhjaosa arendamise plaanid, on tehtud viimase 30 aasta ilmastikukaartide põhjal mis nüüd on muutunud.

Möödunud sügisel oli McTaggart kanadalaste, ameeriklaste ja mehhikolasist meteoroloogide konverentsi juhataja Torontos. Seal käsitleti mitmete asjaolude menetlusviise muutunud ilmastikuoludes. Pärast konverentsi Meteorological Society ja Science Council of Canada kutsusid 1200 ärimaailma ja valitsuse suunitlejat konverentsile, kus meteoroloogid katsusid seletada ilmastikumuudatusist põhjustatavaid tagajärgi sellistel aladel kui põllumajandus, transport ja linnakujundus.

Kuid kuna ainult 18 ametimeest kutsutud 1200-st tulid kokku, siis jäeti konverents pidamata, mis muidugi meteorolooge pahandas

Ka McTaggart ütles, et just kanadalased, kes elavad maakera põhjaosas peaksid märgatavalt varem kogema ilmastiku muudatusi. Kuna Kanada on tehniliselt ja teaduslikult kõrgele arenenud, siis ta usub, et midagi oleks võimalik teha eelolevate muudatustele vastuminekuks. Kuid „meil ei ole ainsatki riigimeest kesk- ega provintsivalitsuse tasemel, kes oleksid midagi teinud olukorra parandamiseks, isegi mitte nende tõsiolude arvestamiseks, sest keegi ei hooli tulevikust."

Ja ometi on hoiatus juba selgesti märgatav. Paar aastat tagasi USA CIA uuris ilmastiku olukorda ja saadud raport näitas, et 70-aastail ilmastikulised muudatused põhjustasid ulatusliku näljahäda ja poliitilisi rahutusi. Möödunud aastal saadud teated rääkisidki, et põud hävitas Prantsusmaal 30—40% viljasaagist põhjustades toitainete hindade tõusu.

Samasugune ikaldus N. Liidus 1972. a. põhjustas suure nisuhindade tõusu ja oli üheks teguriks inflatsiooni suurenemisele.

McTaggart seletab, et muutuvas ilmastikus võime saada häid viljaaastaid, kuid meid tabavad ka mõned suured ebaõnnestumised. Arvestades Kanada elanike arvu, on praegu inimeste arvu kohta riigil vähem viljaladusid kui oli näljasel 1930-dail aastail. Kanada, Ühendriigid ja Austraalia on praegu ainsad maad, kes on võimelised vilja eksporteerima, kuna neil on küllaldaselt tagavara, et mõnda näljahädas olevat maailmaosa aidata.

Aga Kanada ja USA on nüüd valmis müüma kogu oma vilja ja hoidlais on ruumi ainult ühe aasta saagile. McTaggart süüdistab Kanada põllundusministrit E. Whelani selles, et tal on ainsaks mureks farmerite teenistuse tõstmine ja kõigi ülejäänide müümine. Kanada peaks tagavaraks peale nisu ja vilja koguma ka muna- ja piimapulbrit.

Probleem pole muutnud teistsuguseks Vana Testamendi ajast, kui Joosep õhutas vaaråod viljaaitade ehitamisele, et sinna sisse mahuks seitsme hea saagiaasta vili tulevaste seitsme ikaldusaasta vajaduste tarbeks.

Lisaks McTaggartile on samal arvamisel ka J. Kates, Scienece Council'i esimees. Ka tema ütleb, et märgid ilmastiku muutumisest on tõenäolised. Kanada viljakogumise poliitikat tuleks korrigeerida ja eriti tuleks allakriipsutada selliste viljaliikide aretamist, mis on vastupidavad ilmastiku muudatuste läbi põhjustatavaile kahjustusile.

Pärast ebaõnnestunud konverentsi Scienece Council korraldab loenguteseeriaid, kus arutletakse ilmastiku muutumisel johtuvaid seiku. Esimene selline peeti 1976. a. sügisel kus peateemaks oli ilmastiku muudatuste nähtused põllumajanduses.

Lisaks põllumajandusele on meteoroloogid sel arvamisel, et meil tuleks uurida neid põhilisi tingimusi milles Kanada on arenenud. Suurim osa meie linnadest on ehitatud sooja ilmastiku perioodil. Kui külmaldased on meie roiskveekanalid, kuidas on ehitatud sillad ja kui suured on meie veereservuaarid, et need võiksid olukorra muudatusile vastu pidada? Selle sajandi algupoolel oli vesi suurtes järvedes nii madal, et laevaliiklus oli häiritud ja põhjustas olukorra, kus laevad pidid sõitma pooles lastis.

Nüüd on laevad palju suuremad ja põua tulles peaks olema suuri süvendusmasinaid mille abil laevateed hoitakse vajalikult sügavad.

Inglismaa kannatas mullu suvel oma suurimat põuda, mis registreeritud 1727. a. järel. Mis juhtuks siis kui samasugune põud tuleks Lõuna-Ontariosse? Metropolitan Toronto veereservuaarid hakkavad vähenema juba viie päeva pärast. „Kas on olemas plaani sellise põua puhuks?" küsib McTaggart, aga keegi pole katsunud ta küsimustele vastata.

Kanada kirikupead Ottawa piiskoplikule küüditamisteenistusele

Balti küüditamispäeva mälestus kontsert-jumalateenistuse ettevalmistused Ottawas on jõudmas lõpule. Juba neli aastat on sellest hästi õnnestunud üritusest osa võtnud ka ukrainlased, nii ka sellel aastal. Kuupäevaliselt langeb see käesoleval aastal kolmapäevale, 15. juunile, mil parlamendi õhtust istungit ei peeta. Ka alamkoja speakeri ajapidu, mis kahel eelmisel aastal toimus „võistlejana" samal õhtul kui baltlaste kontsert-jumalateenistus, peetakse käesoleval aastal nädal aega hiljem, mis peaks parlamendi liikmetele kontserdist arvuisele osavõtule soodsalt mõjuma. Kutsed on juba kõigile senaatoritele ja alamkoja liikmetele välja saadetud.

Tänavu-aastase kontsert-jumateenistuse jutluse esitamine on järjekorras eestlaste käes. Juba varakult talve lõpul oli eesti piiskopi K. Raudsepa nõusolek jumalateenistusest osavõtuks ja jutlustamiseks saabunud. Nüüd on kokkulepped saavutatud, et läti peapiiskop A. Lusis, ukraina piiskop I. Borecky ja leedu monseigneur J. Balkunas kohale tulevad. See olukord andis võimaluse eestlaste sõbrale senaator P. Yuzyk'ule balti kirikupeade auks lõuna korraldada. Sellest lõunast on osa võtma palutud ka Ottawas elunevad kanada kirikute pead ja paavsti esindaja nuntsius.

Selle vastuvõtuga seoses olevad ettevalmistused on EKN'u Ottawa abiesimehe W. H. Penti õlgadel, kes on ühtlasi ka kontsert-jumalateenistuse organiseerimise komitees.

Pärast teenistust korraldatakse nelja grupi daamide poolt kiriku seltskondlikus saalis kohvilaud kutsutud väliskülalistele, kellede seas on senaatoreid, alamkoja liikmeid ja teisi ikestatud rahvusgruppide esindajaid.

Kontserdi kavalises osas esinevad eesti poolt Nora-Mall Kerson viiulil, läti poolt A. Rundaks ja leedu poolt Ottawa parlamendimäel populaarseks saanud sopran Gina Capkas Montrealist.

E. Aser Montreali Eesti Seltsi esimeheks

Montreali Eesti Selts pidas oma peakoosoleku 19. mail Jaani kiriku seltskondlikus ruumis tagasihoidliku osavõtjaskonnaga. Koosolekut juhatas J. Ridal. Tegevusaruande esitas senine esimees E. Aser, kus märgiti rahvuslike ürituste korraldamist Montrealis asuvate eestlaste omavahelise koostöö huvides, et see kunagine elav eesti keskus edasi püsiks. Omavahelise kontakti pidamiseks on antud välja bülletääni „Montreali Sõnumid", mida igasse teadaolevasse eesti kodusse saadetakse. Kassaaruande esitas laekur Leida Helde kus läbikäik oli $2.541.88. Aruanded kinnitati ühel häälel.

1977/778. aastate tegevuskavas on küüditamise mälestusaktuse pidamine, Võidupüha pühitsemine Lättemäel, kunstinäitus koos käsitööde väljapanekutega ja E. V. aktus. Kavas on ka teisi seni veel täpsustamata üritusi. Uus eelarve kinnitati $2.050 suuruses, selles ka $500 Jaani kiriku juurde tulekindla arhiiviruumi ehitamiseks.

Uude juhatusse valitud jagasid oma ametid: esimeheks E. Aser, abiesimeheks H. Muru, teiseks abiesimeheks J. Raudsepp, sekretäriks T. Sillaots, laekuriks A. Pindam, abiks E. Ani, kusjuures senine laekur L. Helde jäi ametita liikmeks. Bülletääni toimetajaks valiti P. Kents.

Nalja

Vabatahtlik tuleb sõjaväe vastuvõtupunkti. Ametnik küsib:

„Kellena soovite teenida?"

„Kindralina."

„Kas olete hull?"

„Kas see on tingimuseks, et pääseda kindralikohale?"

Põhjala Tütarde tegevusest

Kevade saabumisega on nagu teada ka peatselt suvi tulemas ja sellega koos pöörduvad gaidide mõtted laagrivõlude poole. Põhjala Tütarde gaidlipkonnal on selja taga tegevusrohke talv. Tehti käsitööd, õpiti gaiditarkusi ja mängiti mänge.

Veebruaris peetud Vabariigi aastapäeva koondusel andsid oma lubaduse sügisel hellakesteks astunud järgmised uued Põhjala Tütred: Helen Liiholm, Rutt Küng, Lisa Lambur, Silvi Matsoo, Ingi-Mai Loorand, Ingrid Silm ja Ülle Träss. Gaidi tõotuse andsid hellakeste perest välja sirgunud uued gaidid Juta Metsala, Oona Mällo, Kristine Neps, Erika Niit, Monika Pint, Selina Reiman, Viveca Rasins, Anita Rass, Evi Saar ja Silvia Vaikla.

Lipkonna lõpukoondus peeti aprilli lõpus, kus lipkonna juht Margot Nortmaa tänas vanemaid, kes on olnud suureks abiks lipkonna töös. Auhinnad ja märgid anti tublidele lipkonna liikmetele. Aasta parimaks hellakeseks tunnustati Kalli Hubel ja parimaks gaidiks Kristiina Valter. Ngdr. Helgi Sambla pöolt välja pandud rändauhind parimale salgale langes Seenemikkude salgale koosseisus: juht Kristiina Valter, abi Linda Roosipuu ja liikmed Viivi Holmberg, Cindy Härm, Karin Meipoom, Marika Mäeste, Erika Pahapill, Linda Paju ja Ellen Valter.

Lipkonna omavahelisel laskevõistlusel tagajärjed olid järgmised (200-st võimalikust): Linda Roosipuu 188, Silvi Terts 187, Tiiu Vaikla 186.

Sõlmede võistluse võitjad Enda Soostar, Ava Kiilaspea, Cindy Härm ja Kristiina Valter.

Talve jooksul on laskmises saavutatud järgmised laskemärgid: kuldmärk — Juta Metsala ja Kristiina Valter, hõbemärk — Juta Metsala ja Ellen Valter, pronksmärk — Ellen Valter. Lipkond tänab hr. Kontust, kes on aidanud tüdrukuid lasketreeningul.

Tegevushooaeg on olnud lipkonnale, eriti nooremate aastakäikude osas, väga intensiivne ja seda just tänu energilistele juhtidele eesotsas lipkonna juht ngdr. Margot Nortmaaga, kellel tüdrukute poolt suur tänu.

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul .... $3.—
esiküljel $3.50
tagaküljel $3.25

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega: Helmi Liivandi 251-6495

2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.